

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1245, Budapest 5. Pf. 1036

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: Vj/016/2013.

Iktatószám: Vj/016-38 /2013.

Nyilvános változat!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a dr. G. Gy. ügyvéd (Bogsch és Társai Ügyvédi Iroda, 1126 Budapest, Királyhágó tér 8-9.) által képviselt **McDonald's Magyarországi Étterem Hálózat Kft.** (1097 Budapest, Albert Flórián út 3/b.) eljárás alá vont ellen fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban - nyilvános tárgyalást követően - meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a McDonald's Magyarországi Étterem Hálózat Kft. a fogyasztók megtévesztésére alkalmas kereskedelmi gyakorlatot tanúsított, amikor

- 2012. január 1. és 2012. június 10. között a Prémium Grillcsirke saláta, 2012. június 11. és 2012. július 10. között a Prémium saláta grillcsirkével, 2012. július 11. és 2013. február 12. között a Prémium saláta grillezett csirkehússal,
- 2012. január 1. és 2013. február 12. között a McWrap grillezett csirkehússal,
- 2012. január 1. és 2012. július 10. között az Ingyenc Grillcsirke szendvics, 2012. július 11. és 2013. február 12. között az Ingyenc szendvics grillezett csirkehússal,
- 2012. június 11. és 2012. július 10. között a Prémium saláta panírozott csirkével, 2012. július 11. és 2013. február 12. között a Prémium saláta panírozott csirkehússal,
- 2012. január 1. és 2013. február 12. között a McWrap panírozott csirkehússal,
- 2012. január 26. és 2012. március 28. között a Csirkemell csíkok (3db),
- 2012. december 6. és 2013. február 12. között a Ropogós csirkemell csíkok (2db)

elnevezésű termékek megnevezése és a képi megjelenítése révén valótlan tájékoztatást adott a termékek csirkehús tartalmával, azok elkészítése során alkalmazott technológiával kapcsolatban.

A jogsértés megállapítása mellett az eljáró versenytanács megtiltja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását a jelen határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül.

Az eljáró versenytanács a McDonald's Magyarországi Étterem Hálózat Kft.-t 15.000.000 Ft (tizenötmillió forint) bírság megfizetésére kötelezi, amelyet a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára köteles megfizetni.

Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtott vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevelében terjesztheti elő.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás megindításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2013. február 12-én annak vizsgálatára indított versenyfelügyeleti eljárást a McDonald's Magyarországi Étterem Hálózat Kft. (a továbbiakban: eljárás alá vont) ellen, hogy az eljárás alá vont 2012. január 1. és 2013. február 12. között megsértette-e
 - az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) 10. §-a (2) bekezdésének a) pontjában előírt tilalmat [figyelemmel az Éltv. 10. §-a (4) bekezdésében foglalt rendelkezésre], valamint
 - a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 6. §-a (1) bekezdése b) pontjának ba) alpontjában foglalt tényállás megvalósításával az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat

a csirkehús felhasználásával készült termékeire vonatkozó kereskedelmi gyakorlata keretében az áru azon lényeges jellemzőjéről adott tájékoztatásaival, hogy az csirkehúst darált vagy egyéb módon darabolt csirkehúsból és egyéb összetevőkből készült húspogácsa formájában tartalmaz.

II.

Az eljárás alá vont vállalkozás

2. Az 1991-ben az egyesült államokbeli McDonald's Restaurant Operations által alapított eljárás alá vont alaptervekenységként gyorskiszolgáló étteremhálózatot működtet Magyarország területén.
3. A 2012. év végén az eljárás alá vont 98 éttermet üzemeltetett, melyből 47 étterem franchise rendszerben, 51 vállalati üzletként működött.
4. Az eljárás alá vont 2012. évi nettó árbevétele 22.000.617 millió Ft volt.

III.

Az eljárás alá vont csirkehúst tartalmazó termékei

5. A vizsgálattal érintett időszakban az eljárás alá vont 10 állandó és 19 időszakos, ún. promóciós terméke készült csirkehús felhasználásával.
6. Az eljárás alá vont a csirkehús felhasználásával készülő termékeihez alapanyagként 13 féle, részben Magyarországon, részben külföldön gyártott félkész csirkehús-készítményt használ fel. Az alapanyagok a felhasználás helyén (az éttermekben) hőkezelést, készresütést követően, más élelmiszerekkel együtt kerülnek tálalásra.
7. A 13 féle csirkehúst tartalmazó alapanyag a gyakorlatban (a csirkeszárnyaktól eltekintve) a Grill Chicken, a Chicken Premiere, illetve a Value Chicken Patty megnevezésű alapanyagokra jellemző előállítási technológia valamelyikével készül.
8. A jelen eljárás keretében az érdemi vizsgálat (mivel ezen termékek kapcsán merült fel, hogy a fogyasztókat megtéveszthette a termékek megnevezése és képi megjelenítése által sugallt tartalom) a következő termékekre¹ irányult:

A termék elnevezése ²	Időszakos fantázianevek, tartalmak	A csirkehúsos alapanyag neve
Ínyenc szendvics grillezett csirkehússal	2012.01.01. – 07.10.: Ínyenc Grillesirke szendvics Grillesirke, shaker saláta (jégsaláta, endivia és romana salátakeverék), 1 szelet paradicsom, mustáros szósz barna zsemlelében. A szendvics baconnel is elérhető. Ínyenc Grillesirke szendvics McMenü™ közepes Egy ínyenc Grillesirke vagy Grillesirke bacon szendvics közepes burgonyával és közepes üdítővel vagy kis narancs dzsüsszal.	Grill Chicken
	2012.07.11. – 11.18.: Ínyenc szendvics grillezett csirkehússal Grillezett csirkehúspogácsa, shaker saláta (jégsaláta, endivia és romana salátakeverék), 1 szelet paradicsom, mustáros szósz barna zsemlelében. A szendvics baconnel is elérhető. Ínyenc szendvics grillezett csirkehússal McMenü™ közepes Egy Ínyenc szendvics grillezett csirkehússal vagy grillezett csirkehússal és baconnel, közepes burgonyával és közepes üdítővel vagy kis narancs dzsüsszal.	
	2012.11.19-től: Ínyenc szendvics grillezett csirkehússal Grillezett csirkehúspogácsa, shaker saláta (jégsaláta, endivia és romana salátakeverék), 1 szelet paradicsom, mustáros szósz kukoricás zsemlelében. A szendvics baconnel is elérhető. Ínyenc szendvics grillezett csirkehússal McMenü™ közepes Egy Ínyenc szendvics grillezett csirkehússal vagy grillezett csirkehússal és baconnel, közepes burgonyával és közepes üdítővel vagy kis narancs dzsüsszal.	

¹ A versenytanácsi előzetes álláspont további két, promóciós termék, az ún. Salsa Grill és a Hawaii Grill esetében is valószínűsítette az érdemi vizsgálat szükségességét, azonban az eljárás alá vont nyilatkozatai és egyéb körülmények alapján megállapítható volt, hogy ezen fantázianevek összességében, egyéb kommunikációs elemek hatása nélkül nem utalnak csirkehús tartalomra, így az ezen termékekkel kapcsolatos kereskedelmi gyakorlat sem értékelendő a továbbiakban.

² Az eljárás alá vont előadta (Vj/016-034/2013. számú jegyzőkönyv), hogy a kínálatán belül egyes elnevezések nemzetközileg meghatározottak, de a vizsgált termékek elnevezésén belül csak a McWrap kifejezés nemzetközi meghatározottságú.

A termék elnevezése ²	Időszakos fantázianevek, tartalmak	A csirkehúsos alapanyag neve
McWrap grillezett csirkehússal	2012.01.01. – 06.06.: McWrap Kapható panírozott vagy grillezett csirkehússal, vagy akár marhahússal!	Grill Chicken
	2012.06.07-től: McWrap Kapható panírozott vagy grillezett csirkehússal!	
Prémium saláta grillezett csirkehússal	2012.01.01.-06.10.: Prémium grillesirke saláta Grillezett csirkemell, salátakeverék, koktélpáradicsom, olasz sajtforogács, natúr crouton. Prémium Grillesirke saláta menü Prémium Grillesirke saláta menü a következő üdítők egyikével: nagy üdítő, nagy narancs dzsúsz, NaturAqua vagy Lipton Zöld Tea	Grill Chicken
	2012.06.11. – 07.11.: Prémium saláta grillesirkével Grillezett csirkemell, salátakeverék, koktélpáradicsom, olasz sajtforogács, natúr crouton Prémium saláta grillesirkével menü Prémium saláta grillesirkével menü a következő üdítők egyikével: nagy üdítő, nagy narancs dzsúsz, NaturAqua vagy Lipton Zöld Tea	
	2012.07.11-től: Prémium saláta grillezett csirkehússal Grillezett csirkehúspogácsa, salátakeverék, koktélpáradicsom, olasz sajtforogács, natúr crouton.	
	2012.07.11. – 07.17.: Prémium saláta grillezett csirkehússal menü Prémium saláta grillesirkével menü a következő üdítők egyikével: nagy üdítő, nagy narancs dzsúsz, NaturAqua vagy Lipton Zöld Tea	
	2012.07.18-től: Prémium saláta grillezett csirkehússal menü Prémium saláta grillesirkével menü a következő üdítők egyikével: nagy üdítő, nagy narancs dzsúsz vagy NaturAqua	
Csirkemell Csíkok (promóciós termék)	2012.01.26. – 03.28. („Best of M” kampány) Csirkemell Csíkok (3 db)	Value Chicken Patty (Prime Chicken Formed)
McWrap panírozott csirkehússal	2012.01.01. – 06.06.: McWrap Kapható panírozott vagy grillezett csirkehússal, vagy akár marhahússal!	Chicken Premiere
	2012.06.07-től McWrap Kapható panírozott vagy grillezett csirkehússal!	
Prémium Saláta panírozott csirkehússal	2012.01.01. – 06.10.: Prémium Csirke saláta Panírozott csirkehús, koktélpáradicsom, natúr crouton, salátakeverék, olasz sajtforogács. Prémium Csirke saláta menü Prémium Csirke saláta menü a következő üdítők egyikével: nagy üdítő, nagy narancs dzsúsz, NaturAqua vagy Lipton Zöld Tea	

A termék elnevezése ²	Időszakos fantázianevek, tartalmak	A csirkehúsos alapanyag neve
	2012.06.11. – 07.10. Prémium saláta panírozott csirkével Panírozott csirkehús, koktélpáradicsom, natúr crouton, salátakeverék, olasz sajtforogács. Prémium saláta panírozott csirkével menü Prémium saláta panírozott csirkével menü a következő üdítők egyikével: nagy üdítő, nagy narancs dzsúsz, NaturAqua vagy Lipton Zöld Tea	Chicken Premiere
	2012.07.11-től: Prémium saláta panírozott csirkehússal Panírozott csirkehúspogácsa, koktélpáradicsom, natúr crouton, salátakeverék, olasz sajtforogács.	
	2012.07.11. – 07.17.: Prémium saláta panírozott csirkehússal menü Prémium saláta panírozott csirkével menü a következő üdítők egyikével: nagy üdítő, nagy narancs dzsúsz, NaturAqua vagy Lipton Zöld Tea	
	2012.07.18-tól: Prémium saláta panírozott csirkehússal menü Prémium saláta panírozott csirkével menü a következő üdítők egyikével: nagy üdítő, nagy narancs dzsúsz vagy NaturAqua	
Ropogós Csirkemell Csíkok (promóciós termék)	2012.12.06. – 2013.02.13. („Best of M” kampány) Ropogós Csirkemell Csíkok (2db)	Chicken Premiere (Chicken Delight)

9. Az eljárás alá vont

- a Prémium saláta grillezett csirkehússal (Prémium grillcsirke saláta, Prémium saláta grillcsirkével),
- a McWrap grillezett csirkehússal és
- az Ingyenc szendvics grillezett csirkehússal (Ingyenc grillcsirke szendvics)

megnevezésű termékeihez felhasznált **Grill Chicken** megnevezésű alapanyag gyártmánylapján a következő táblázatban részletezett információk olvashatóak az alapanyag összetételével, előállításának módjával és érzékszervi jellemzővel kapcsolatban:

[...]³

10. Az eljárás alá vont

- a Prémium saláta panírozott csirkehússal (Prémium saláta panírozott csirkével) és
- a McWrap panírozott csirkehússal

megnevezésű termékeihez felhasznált **Chicken Premiere** megnevezésű alapanyag gyártmánylapján az alábbi táblázatban részletezett információk olvashatóak az alapanyag összetételével, előállításának módjával és érzékszervi jellemzővel kapcsolatban:

[...]

³ Az eljárás alá vont üzleti titka

11. A gyártmánylapok mindkét alapanyagánál a termék csomagolása kapcsán a „pogácsa” kifejezést tartalmazzák (II. 5. pont).⁴
12. Az eljárás alá vont a gyártmánylapokkal kapcsolatban előadta, a Grill Chicken alapanyag 2012. július 9-ig hatályos és a Chicken Premiere alapanyag 2012. május 28-ig hatályos gyártmánylapján a technológiai leírásban „darálás” szerepelt, hibás szóhasználat volt, mivel ténylegesen csigás keverőn történő átengedésről van szó, s a gyártó utóbb maga korrigálta a gyártmánylapokat.
13. Az eljárás alá vont Csirkemell csíkok (3 db) megnevezésű termékéhez felhasznált Prime Chicken Formed (Chicken breast meat, minced, marinated, formed, cooked, glazed, pre-fried and deep-frozen) megnevezésű alapanyag 2012 februárjától érvényes, üzleti titoknak minősülő gyártmánylapjából megállapíthatóan [...].
14. Az eljárás alá vont Ropogós csirkemell csíkok (2 db) megnevezésű termékéhez felhasznált Chicken Delight (Chicken breast meat, marinated, shaped, cooked, breaded, fried and deep frozen) megnevezésű alapanyag 2012 februárjától érvényes, üzleti titoknak minősülő gyártmánylapjából megállapíthatóan [...].
15. Az előzőekben ismertetett adatokból megállapíthatóan a termékek csirkehús-tartalma az alábbiak szerint alakult:

Az érintett termékek	Időszak	Összetétel
Prémium saláta, McWrap grillezett csirkehússal, Ingyenc szendvics	2012. január 1. és július 9. között	[...]
	2012. július 10. és december 31. között	[...]
	2013. január 1-jétől	[...]
Prémium saláta panírozott csirkehússal, McWrap panírozott csirkehússal	2012. január 1. és május 27. között	[...]
	2013. január 1-jétől	[...]
Csirkemell csíkok (3 db)		[...]
Ropogós csirkemell csíkok (2 db)		[...]

16. Valamennyi termék kapcsán kiemelendő, hogy az elkészítés során a csirkehús átesik a hús textúráját is érintő konyhatechnológiai műveleten (darálás, illetve csigás keverőn történő átengedés), majd a különböző összetevőket összekeverik és a kívánt formára alakítják.
17. A Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága 2012. június 28-i határozatában a Grill Chicken (gyorsfagyasztott hőkezelt csirkehús elnevezésű élelmiszer magyarországi gyártójával szemben bírságot szabott ki és felszólította a jogsértő magatartás megszüntetésére (Vj/016-007/2013.).

⁴ Az eljárás alá vont Vj/016-033/2013. számú beadványának 6.1. pontjában akként nyilatkozott, hogy a Chicken Premiere alapanyag gyártmánylapja szerinti csomagolása nem tartalmazza a „pogácsa” kifejezést, azonban az eljárás alá vont Vj/016-017/2013. számú beadványához csatolt gyártmánylapból megállapítható, hogy tartalmazza ezt a kifejezést a gyártmánylap.

18. A fenti határozat egyebek között az alábbi megállapításokat tette:

- a termék megnevezése „Grill Chicken (gyorsfagyasztott hőkezelt) csirkehús”, mely megnevezés félrevezetően határozza meg a termék jellegét, mert a csirke színhús összetevőn kívül bőrt, növényi olajat, keményítőt és más összetevőket is tartalmaz. Az ételkészítés valódi jellegének nem az összetevők listája alapján, hanem a megnevezésből kell kiderülnie, így a megnevezéshez kapcsolódóan minden olyan kezelést fel kell tüntetni, amely lehetővé teszi a megkülönböztetést azoktól a termékektől, amelyekkel összetéveszthető, így például pácolt, formázott, elősütött,
- az összetételi felsorolásban egy összetevőként – „csirkehús 83%” – jelölték a felhasznált csirkemellfilét és a csirkebőrt is, a csirkebőr azonban nem tekinthető húseredetű összetevőnek. Mivel a termék megnevezésében csirkehús szerepel, ezért a ténylegesen felhasznált hús („vázizomzat”) százalékos feltüntetése szükséges. A megküldött gyártmánylap alapján sem állapítható meg, hogy a termék ténylegesen milyen százalékban tartalmaz csirkehúst, illetve bőrt,
- a vizsgált ételkészítés a McDonald’s étteremhálózatban a „Prémium Grillcsirke saláta” termék összetevője, a cég hirdetéseiben például a www.mcdonalds.hu honlapon a termék összetevői között grillezett csirkemell szerepel, s ezáltal a jelölési előírások megsértésén túlmenően ténylegesen meg is valósul a végső fogyasztók megtévesztése,
- a vizsgált termék érzékszervi tulajdonságai nem felelnek meg a gyártmánylapban leírtaknak, mert a termék gyártmánylapja szerint „a grillen megsütött termék [...]”. A Nemzeti Ételkészítéslánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) Ételkészítés- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság Ételkészítés Analitikai Nemzeti Referencia Laboratórium E 2012-ETBI-012759. számú vizsgálati jegyzőkönyve alapján a termék „Sütve: csirkemelltől eltérően kevésbé rostos állományú, egyes helyeken kissé pépes, puha.” Az érzékszervi vizsgálat megállapításai alátámasztják a termék megnevezésének megtévesztő voltát, mivel a termék tulajdonságai nem a „gyorsfagyasztott, hőkezelt csirkehús”-ra, illetve abból grillezés során készíthető termékre jellemzőek.

IV.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat

19. Az eljárás alá vont a vizsgálattal érintett időszakban több kommunikációs eszköz alkalmazásával népszerűsített az érintett termékeket. Az egyes reklámeszközök, azok tartalma és megjelenési jellemzői a jelen határozat mellékletében kerülnek felsorolásra (egyébiránt részletesen a Vj/016-020/2013. számú vizsgálati jelentés tartalmazza ezen kommunikációs eszközök megjelenési jellemzőit).
20. A kereskedelmi kommunikációk egyrészt a termékek megnevezését, másrészt azok képi megjelenítését tartalmazzák:⁵

⁵ A promóciós termékek esetében az adott promóciótól független kép nem állt a Versenytanács rendelkezésére.

A termék megnevezése	A termék képi megjelenítése
<p>Inyenc szendvics grillezett csirkehússal</p>	
<p>McWrap grillezett csirkehússal</p>	
<p>Prémium saláta grillezett csirkehússal</p>	

A termék megnevezése	A termék képi megjelenítése
Csirkemell Csíkok (promóciós termék)	 <p><i>Best of M</i></p> <p>CSIRKEMELL CSÍKOK 3 db: 570 Ft Mértékelt: 100 Ft</p> <p>BACONÖS SAJTFALATOK 4 db: 490 Ft</p> <p><small>Az ajánlat a promóciós időszak alatt érvényes. 2020. január 15-től érvényes a készlet erejéig vagy visszavonásig. A termékek a Mállyal®-t tartalmazó italokkal 10:30 után kaphatók.</small></p>
McWrap panírozott csirkehússal	
Prémium Saláta panírozott csirkehússal	

A termék megnevezése	A termék képi megjelenítése
Ropogós Csirkemell Csíkok (promóciós termék)	

21. A kereskedelmi kommunikációk megjelentetésével kapcsolatos adatokat a Vj/016-004/2013. és a Vj/016-018/2013. számú iratok tartalmazzák.
22. Az érintett termékek vizsgált időszakban történő értékesítéséből származó bevételre vonatkozó adatokat a Vj/016-014/2013. számú irat tartalmazza.

V.

Az eljárás alá vont álláspontja

Az eljárás alá vont álláspontja a vizsgálati szakban előadottak szerint

23. Az eljárás alá vont előadta, hogy nem tévesztette meg fogyasztóit a termékekben értékesített csirkehús tekintetében.
24. Az eljárás alá vont kiemelte, hogy 25 éve működik a magyar piacon, s működése során mindig is kiemelt hangsúlyt fektetett arra, hogy jogszerűen, minden vonatkozó szabályozást figyelembe véve és betartva működjön, hozzáteve, hogy olyan belső szabályzatai vannak, amelyek messze túlmutatnak a jogszabályok által előírt minimum kötelezettségeken. A McDonald's cégcsoport által világszerte kivívott üzleti elismertséget és reputációt természetesen a magyar leányvállalat is meg kívánja őrizni, illetve tovább szándékozik azt erősíteni. Ennek érdekében működése során a minél nagyobb (de természetesen üzleti érdekeit nem sértő) transzparenciára, átláthatóságra törekszik, valamint az a cél vezérli, hogy a fogyasztók a legteljesebb mértékben elégedettek legyenek és világszerte ugyanazt a minőséget, élményt kapják, ha betérnek egy McDonald's étterembe.
25. Az eljárás alá vont emlékeztetett rá, hogy előrecsomagolt élelmiszereket jellemzően nem forgalmaz, mivel vendéglátó-ipari termékeit helyben készíti és közvetlenül a végső fogyasztó számára adja át.
26. Az irányadó jogszabályi rendelkezésekre hivatkozva előadta, hogy
 - az élelmiszer-jelölés általános szabályait az élelmiszerek jelöléséről szóló 19/2004. (II. 26.) FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet (továbbiakban: FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet) rögzíti, a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalomba

hozatalának élelmiszerbiztonsági feltételeiről szóló 62/2011. (VI. 30.) VM rendelet (továbbiakban: VM rendelet) 18. §-a (2) bekezdése a) pontjának értelmében azonban a helyben készített és közvetlenül a végső fogyasztó számára átadott vendéglátó-ipari termékek esetében FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet szerinti jelölést nem kell alkalmazni,

- bár az FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet a megnevezésre, illetőleg a megnevezés szabatoságára nézve is pontos szabályokat rögzít, ezek a szabályok is a jelölési rezsím részét képezik, s értelemszerűen emiatt ezek sem irányadóak a helyben készített, és közvetlenül a végső fogyasztó számára átadott VM rendelet 18. §-a (2) bekezdése a) pontjának értelmében, így az étel megnevezéseként idegen nyelvű kifejezés, védjegy, márkanév vagy fantázianév is jogszerűen alkalmazható,
- a helyben készített és közvetlenül a végső fogyasztó számára átadott vendéglátó-ipari termékeket előállító vendéglátókra nem vonatkozik olyan specifikus élelmiszerjogi előírás, amely azt szabályozná, hogy a vendéglátó-ipari vállalkozások esetében a termékek elnevezésében utalni kellene a termékek összetevőire, feldolgozási módjára stb., azaz gyakorlatilag leíró elemeket kellene tartalmaznia a vendéglátó-iparban forgalmazott élelmiszerek neveinek,
- a vendéglátók – így az eljárás alá vont is – nagy szabadsággal rendelkeznek az általuk forgalmazott ételek megnevezése terén, természetesen olyan általános jogelvi kereteken belül, amelyek tiltják a fogyasztó megtévesztését (pl. lóhúst nem lehet marhának nevezni),
- a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos követelményt VM rendelet 5. §-a fogalmazza meg, amely szerint a vendéglátó-ipari termékek összetevőire vonatkozó információkról – beleértve az FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet 4. melléklete szerinti allergén összetevőket, valamint az egyéb jogszabályok alapján kötelezően alkalmazandó, élelmiszer-összetevőkre vonatkozó kiegészítő információkat is – a végső fogyasztót, annak kérésére, a vendéglátónak tájékoztatnia kell. Ezen tájékoztatásra írja elő a VM rendelet az élelmiszerek előállítási helyén tartandó ún. anyaghányad-kimutatásokat, amelyek a termékek összetételét tartalmazzák, ám itt sem rögzít olyan előírást, amely szerint a termék megnevezésében utalni lenne szükséges a termék tulajdonságaira,
- a fentiekben hivatkozott jogszabályi előírások alapján tehát részére jelölési kötelezettséget kizárólag VM rendelet 5. §-a rögzít, melynek álláspontja szerint teljes mértékben eleget tett azzal, hogy az általa üzemeltetett éttermekben folyamatosan rendelkezésre állnak az anyaghányad-kimutatások, illetőleg az éttermekben a vendégeket kérésükre szóban is tájékoztatják,
- a fogyasztók megfelelő tájékoztatásáért tett erőfeszítései ugyanakkor messze meghaladják a fentebb leírt minimum követelmények teljesítését.

27. A csirkés termékekhez felhasznált hús, illetve a csirkehús megnevezésére vonatkozó jogszabályi előírások kapcsán előadta,

- az általa forgalmazott termékek alapanyagai megfelelnek a hús, ezen belül is a csirkehús fogalmának, sőt több tekintetben messze meghaladják az előírt értékeket. Ezt alátámasztják a három különböző forrásból származó vizsgálati jegyzőkönyvek [az eljárás alá vont felkérte a Wessling Hungary Környezetvédelmi,

Élelmiszerbiztonsági, Egészségvédelmi és Minőségügyi Szolgáltató Kft.-t (a továbbiakban: Wessling Kft.) a Chicken Premiere, a Grill Chicken és a Value Chicken Patty alapanyagok vizsgálatára, illetve felkérésére az SGS Hungária Kft. Élelmiszervizsgáló Laboratóriumát és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság Élelmiszer Analitikai Nemzeti Referencia Laboratóriuma is megvizsgálta, hogy a termékekben található csirkehús zsír és kötőszövet tartalma a jogszabályban rögzített határértéket meghaladja-e],

- álláspontját alátámasztja a Vidékfejlesztési Minisztérium Élelmiszer-feldolgozási Főosztályának az eljárás során becsatolt tájékoztatása is,
- a jelen versenyfelügyeleti eljárás jogi háttérének tisztázásához elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy az élelmiszerjogi szabályok szerint mi a hús, milyen készítményeket lehet húsnak nevezni, és ennek fényében szükséges megítélni, hogy a csirkehús felhasználásával készült termékeivel kapcsolatos kommunikáció alkalmas-e esetlegesen a fogyasztók megtévesztésére. Mivel álláspontja szerint a vendéglátó-ipari termékekre, illetve a releváns kereskedelmi kommunikációkra élelmiszeripari tájékoztatási jogszabályi támpontok nem állnak rendelkezésre, így a vizsgálat alapját az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 853/2004/EK rendelete, a Magyar Élelmiszerkönyv kötelező előírásairól szóló 152/2009. (XI. 12.) FVM rendelet „A Magyar Élelmiszerkönyv 1-3/13-1 számú előírása a húskészítményekről” alcímű, 12. melléklete, valamint az FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet szabályai képezhetik,
- a Wessling Kft. által kiállított szakvélemény szerint is termékeinek csirkehúsos összetevői maradéktalanul megfelelnek a jogszabályi előírások szerinti hús fogalomnak,
- a termékek panír nélküli hústartalma minden esetben meghaladja a 84%-ot (a Grill Chicken esetében 84,4%, a Value Chicken Patty esetében 91%, a Chicken Premiere esetében 89% volt ez az érték), a fennmaradó rész (a Grill Chicken esetében 13,6%, a Value Chicken Patty esetében 9%, a Chicken Premiere esetében 11%) pedig páclé,
- a Wessling Kft. által kiadott szakvélemény szerint a Value Chicken Patty és a Chicken Premiere alapanyagú termékek a húson és a piacon szokásosan használt páclén kívül legfeljebb panírt tartalmaznak, de más összetevő nem található bennük. Ebben a tekintetben az eljárás alá vont termékei egyértelműen magasabb minőséget képviselnek a piacon elérhető gyorsfagyasztott félkész termékekhez képest, mivel a húspogácsának nevezett termékek sok egyéb összetevővel is rendelkeznek, ami alacsonyabb minőséget eredményez.

28. Az eljárás alá vont felhívta a figyelmet, hogy az alapanyagok laboratóriumi vizsgálatának eredményei az alábbiakban összegezhetők:

Alapanyag neve	Kötőszöveti fehérje tartalom (m/m%)			Szabad zsír tartalom (m/m%)		
	Hús-kritérium: < 10%			Hús-kritérium: < 15%		
	W.*	SGS	N.*	W.*	SGS	N.*
Grill Chicken	0,2	0,4	0,6	5,9	6,64	7,8

Chicken Premiere	0,1	0,32	0,2**	1,7	2,27	8,1**
Value Chicken Patty	0,4	0,96	0,7**	9,4	10,2	13,5**

*A W. a Wessling Kft., az N. a NÉBIH jelölése

** A Wessling Kft. és az SGS a hús és a panír szétválasztása után vizsgálta a húsrészt, a NÉBIH az összes paramétert a paníros termék vonatkozásában vizsgálta.

29. A vizsgálati eredmények szerint tehát a termékeiben található csirkehús zsír- és kötőszövet tartalma a jogszabályban rögzített határértéket nem haladják meg.
30. Az eljárás alá vont becsatolta a csirkés termékek vizsgálatára felkért azon Wessling Kft. véleményét, amelynek megállapításai függetlennek és tényszerűnek tekintendők. Kiemelte, hogy a csirkehúsos alapanyagok Chicken Premiere és Grill Chicken technológiával való gyártása során nem történik darálás. A harmadik fő típusú technológia (Value Chicken Patty) esetében darálás történik. Az ily módon készülő alapanyag felhasználása esetén a terméknevekben nem szerepel a „csirkehús” kifejezés, jóllehet azok is teljes mértékben megfelelnek a csirkehús fogalmának.
31. Az eljárás alá vont hangsúlyozta, hogy
- a hagyományos éttermi vendéglátásban teljesen bevett gyakorlat, hogy a vendéglátós egy ételt nem leíró módon jelöl, hanem valamilyen szabad megnevezést vagy kifejezetten fantázianevet alkalmaz, amely nem tájékoztatja a fogyasztót arról, hogy az étel milyen összetevőkből, milyen módon kerül elkészítésre, sőt adott esetben még arról sem, hogy milyen fajtájú hús kerül a fogyasztó elé. Az étel neve semmilyen vagy csak minimális eligazítást ad a termék összetevőiről, feldolgozási módjáról, ami teljesen szokásos gyakorlatnak tekinthető a vendéglátásban,
 - a vendéglátóiparban a fantázianevek a rendelési folyamatban nyújtanak egyszerűsítést a fogyasztók számára,
 - a rendelési/döntési folyamat során a rendelés megtételekor a fogyasztók az étteremben bármikor érdeklődhetnek az étlapon megjelenő ételek mibenlétéről. Ezt a tájékoztatást hivatott biztosítani továbbá az étterem által kérésre rendelkezésre bocsátandó anyaghányad-kimutatás is. Az eljárás alá vont éttermekben elkérhető anyaghányad-kimutatásnál részletesebb tájékoztatást a vendégek más magyarországi étteremben általában nem kapnak.
32. Az eljárás alá vont szerint a piacon nem húsként, hanem egyéb módon (pl. húspogácsa, medál) megjelölt élelmiszerek esetében a csomagolásokon feltüntetett összetevők leírásából kitűnik, hogy ezen termékek hústartalma meg sem közelíti a vizsgált termékekét, és az egyéb összetevők is igazolják a jelentősen gyengébb minőséget. Főszabály szerint mélyhűtött és alacsony hústartalommal rendelkező termékeket jelölik meg „húspogácsának”, így orientálva a fogyasztókat, hogy milyen jellegű termékre számíthatnak egy „húspogácsa” esetén. Az általános fogyasztói felfogás, értelmezés az ilyen jellegű/minőségű termékeket érti a „húspogácsa” és hasonló megjelölés alatt, és nem az eljárás alá vont magas minőségű húskészítményeit. Az ilyen termék-megnevezések esetében tehát a fogyasztó a mindennapi vásárlói tapasztalat alapján más termékre, gyengébb minőségre asszociál, mint az eljárás alá vont csirkehúsos termékei, így a fogyasztó szempontjából megtevesztő és egyben a vendéglátó-ipari vállalkozás számára

hátrányos lenne a „hús”-fogalomnak megfelelő termékeket egyéb módon, pl. hús pogácsaként megnevezni.

33. Az eljárás alá vont előadta továbbá, hogy

- a magyar piacon kifejtett 25 éves tevékenysége alatt nem kapott fogyasztói panaszt a csirkés termékeiben forgalmazott hús minőségével kapcsolatban, ezekkel összefüggésben nem volt fogyasztóvédelmi hatósági eljárás, marasztalás,
- vendégeinek döntő többsége visszatérő vendég, tehát az általa forgalmazott csirkés termékek ismertek a fogyasztók előtt, és megelőző tapasztalataik alapján térnek be újra és fogyasztanak ismételten – adott esetben – csirkés terméket,
- éttermeiben a menüablakon, különböző kommunikációs felületeken szereplő képek is megfelelően és valósághűen orientálják a fogyasztót abban, hogy milyen természetű ételt fog kapni. Ennyiben jóval több információ birtokába is juthat egy fogyasztó, mint egy hagyományos, termékfotót nem tartalmazó vendéglői étlap alapján,
- minden termék anyaghányad-nyilvántartása elérhető minden étteremben a vendégek kérésére, de részletesebb érdeklődés esetén minőségbiztosítási kollégái is készséggel állnak a vendégek rendelkezésére a weboldalon megtalálható telefonon és e-mailben egyaránt az egyes alapanyagokkal kapcsolatos bármilyen kérdésben. Ezen információk tudatosítása érdekében a időről időre visszatérő kampányokat szervez. A legutóbbi ilyen kampányra 2013 januárjában került sor,
- vendégei számára folyamatosan magas minőségű termékeket kíván biztosítani, aminek érdekében számos minőségügyi rendszert (pl. MAAP - McDonald's Agricultural Assurance Program, SQMS - Supplier Quality Management System, DQMP - Distribution Quality Management Program) üzemeltet az ellátási hálózat különböző szintjein.

34. Az eljárás alá vont felkérte a Wessling Kft.-t a Chicken Premiere, a Grill Chicken és a Value Chicken Patty alapanyagok vizsgálatára. A Wessling Kft. azt vizsgálta, hogy az érintett élelmiszeripari termékek a készre sütést követően, a vendéglátási tevékenység során a fogyasztók felé tálalva az éttermi fogalmak körében húsnak nevezhető-e. A Wessling Kft. szerint

- a bontott, kicsontozott friss csirkehús esetében a testtáji izomkötegeket irodalmi adatok alapján átlagosan 10% bőr fedi (a csont nélküli bőrös mellben a bőr átlagosan 10,5%, míg a csont nélküli bőrös combban 9,2%). A Grill Chicken termék csirkehús része 8,8%-ban tartalmaz bőrt. A termékekhez zsír nem kerül semmilyen formában hozzáadásra. A bőr nélkül készített csirkehús élvezeti értéke sütést követően jelentősen csökkenne, hiszen a csirke vázizomzat alig tartalmaz kisüthető zsírt, és a technológia alapján a termékhez adott csirkebőr a szaftosságot biztosítja, valamint a kisüthető eltávozó zsír, illetve nedvesség egy részét adja. A gyártmánylapok technológiai leírása alapján megállapítható, hogy a termékek pácolt, ízesített húsalapanyagon kívül mást nem tartalmaznak, kivéve a panírt, ha szükséges. A termékek ízesítésének megkönnyítése érdekében, a szövetek fellazítása vagy egyértelműen jelölve darálással történik, vagy olyan technológiával, amely esetben a termékben a vázizomzat jelleg megmarad, és nem történik meghatározott átmérőjű tárcsán áttörés, hanem csak szövetlazítás, amely során bizonyos vázizomzati részek

(például az ún. belső mellizom) pépesednek, de sem méretükben, sem formájukban nem felelnek meg a darált terméknek,

- a vizsgált termékek húsrészének (panír nélküli rész) kötőszöveti fehérjetartalma 2-4%-ot ér el, ami meg sem közelíti az FVM-ESzCsM-GKM rendelet 1. sz. mellékletében előírt legmagasabb értéket, a 10%-ot. A vizsgált termékekben a húsrész laboratóriumban mért zsírtartalma a legmagasabb értékben is 10% alatti, vagyis meg sem közelíti a szárnyas vázizomzatra vonatkozó, az FVM-ESzCsM-GKM rendelet 1. sz. mellékletében előírt legmagasabb értéket, a 15%-ot,
- csirkehúsnak nevezni (akár grillezett, akár panírozott és kisütött a termék) a vizsgált három terméket, nem jelent félrevezetést az élelmiszer valódi jellegéről, azonban lehetővé teszi a megkülönböztetést olyan termékektől, amelyekkel összetéveszthetők:
 - o az adott állat neve: „csirke” a magyar nyelvhasználat alapján egyértelműen meghatározza a termék eredetét,
 - o „hús”, mert nem tartalmaz semmilyen olyan akár növényi akár más állati eredetű összetevőt, ami a hústartalmat arányaiban csökkentené, az alapanyagban összetevőként felsorolt alkotóelemek a páclének, illetve a panírnak összetevői,
 - o a panír nélküli termék rész hústartalma minden esetben meghaladja az előállításkori 84%-ot, ami jelentős részt alkot, és a további feldolgozás, sütés során a nedvesség és zsír távozik a termékekből,
 - o fizikai állapotra, kezelésre utalás: csak előrecsomagolt termékeknél és csak akkor szükséges, ha az ilyen jelölés hiánya a fogyasztók nem megfelelő tájékoztatásához vezet – jelen esetben ez nem áll fenn, mivel a vizsgálat tárgyát képező termékek éttermi fogyasztásra kerülnek és nem előre csomagolt termék készül belőlük.
- az eljárás alá vont megnevezési gyakorlata a „csirkehús” használatával az Éltv. 10. §-ának (2) bekezdése szerint a vizsgált három termék esetében nem téveszti meg a végső fogyasztót az élelmiszer tulajdonságai – így különösen az élelmiszer természete, azonossága, jellemzői, összetétele, mennyisége, eltarthatósága, származási helye vagy eredete, illetve előállítási vagy termelési módja – tekintetében, mert az éttermi fogyasztó csirkehúst fogyaszt ízesítve.

35. Az eljárás alá vont becsatolta a Vidékfejlesztési Minisztérium Élelmiszer-feldolgozási Főosztályának az eljárás alá vont megkeresésére adott tájékoztatását (Vj/016-011/2013.), amely szerint

- „hús” gyűjtőnévvel nevezhető összetevő – összhangban a 2014. december 13-tól kötelezően alkalmazandó, a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2011. október 25-i 1169/2011/EU rendelet, az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról szóló az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i 853/2004/EK rendelet és az FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet előírásaival – zsír- és kötőszövet-tartalmát előírás határozza meg, amely szerint szárnyasok és nyúl esetében a zsírtartalom legfeljebb 15%, a kötőszöveti fehérje és az összes húsfehérje aránya legfeljebb 10% lehet,

- a húskészítmények hústartalmának mennyiségi jelölése és a hústartalom mennyiségének meghatározása” c. Magyar Élelmiszerkönyv Bizottság útmutatójában fellelhető információk alapján a rendeletben maximált határérték feletti zsír- és kötőszövet-mennyiséget a hústartalom deklarálásához le kell vonni az anyagnorma szerinti mennyiségből. Ebben az esetben a kérdéses húsalapanyag hústartalma 100%-nál kisebb lesz. A rendeletben előírt határértéket meg nem haladó zsír- és kötőszövet-tartalom esetén a húsalapanyag hústartalma 100%-nak minősül,
- meghatározott húsrészek esetében használható az adott húsrész neve is. Ebben az esetben nem érvényesek a hús gyűjtőnévre meghatározott határértékek. Például, ha egy termék sertésstarjából készül, amelynek zsirtartalma kevesebb, mint 30% és a kötőszöveti fehérje aránya 25% alatt van, összetevőként akár húsnak, akár sertésstarjának nevezhetjük. Ha azonban a zsír- és/vagy kötőszövet-tartalom a határértéknél több, akkor csak sertésstarjának nevezhetjük, vagy ha húsnak nevezzük, akkor a megfelelő hústartalom-számítás szerint módosítani kell a mennyiséget, és a többletet (amely zsír, illetve kötőszövet) szintén fel kell tüntetni, mint összetevőt. Tehát pl. egy sült csirkecombnál, amelyben a zsirtartalom, vagy a kötőszövetarány nem megfelelő, akkor nem használható a csirkehús kifejezés, csak a csirkecomb kifejezés,
- a Magyar Élelmiszerkönyv Bizottság útmutatója részletes hústartalom-számítási módszert is tartalmaz, amelynek célja egy olyan deklaráció, elméleti húsmennyiség meghatározása, amely egyes esetekben ugyan több, mint az anyagnormában szereplő sovány hús mennyisége, de biztosan olyan húst jelent, amelynek zsirtartalma és kötőszöveti fehérje aránya minden esetben megfelel az előírásnak. Ez annyit jelent, hogy az anyagnormában szereplő szalonna, bőrkepép stb. összetevőből csak annyi vehető figyelembe húsként, amennyit a hús gyűjtőnévre vonatkozó előírás lehetővé tesz,
- figyelembe vehető a bőrke vagy a csirkebőr mint húsösszetevő, mindaddig, amíg a termék húsrészének zsír- és kötőszövet-tartalomra vonatkozó paraméterei az előírt arányokon belül maradnak. Amennyiben túllépik azokat, úgy külön fel kell tüntetni az összetevők között a csirkebőrt,
- a helyben készített és helyben a fogyasztó részére átadott vendéglátó termék esetében jelölés nem szükséges, azonban a fogyasztó kérésére tájékoztatást kell adni a vendéglátó termék adatairól pl. az összetevőiről is, az összetevők mennyiségének az anyaghányad-nyilvántartásban mindenképpen szerepelnie kell,
- a fogyasztó részére megfelelő tájékoztatást kell adni, az élelmiszer összetételére, jellegére, származására vonatkozó információról. Ebbe beletartozik az is, hogy az adott hús pácolt, főtt, rántott, sült, grillezett, vagy bármi egyéb, az alapanyag tulajdonságait lényegesen megváltoztató konyhatechnológiai műveleten esett át.

Az eljárás alá vont álláspontja⁶ a versenytanácsi előzetes álláspont⁷ kézhezvételét követően

36. Az eljárás alá vont kifogásolta, hogy a Versenytanács nem tekintette a versenyfelügyeleti eljárás tárgyának az ágazati (élelmiszerbiztonsági, felügyeleti) szabályoknak való megfelelést, annak ellenére, hogy a „hús/csirkehús” megjelölés alkalmazásának feltételeit

⁶ Vj/016-033/2013. számú irat

⁷ Vj/016-026/2013. számú irat

ezek rögzítik. Álláspontja szerint a Versenytanács a vonatkozó ágazati szabályok tekintetében téves jogértelmezésből indult ki, amikor az adott szabályokban foglalt előírásokat a versenyfelügyeleti eljárás tárgyát képező lényegi kérdésekkel kapcsolatban figyelmen kívül hagyta.

37. Álláspontja szerint annak ellenére, hogy a GVH eljárása jelen ügyben kizárólag a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának vizsgálatára terjedhet ki az Éltv. 10. §-a (2)-(4) bekezdéseinek és 25. §-a (3) bekezdésének, valamint az Fttv. 10. § (3) bekezdésének együttes értelmezése alapján, a Versenytanács nem mentesül az alól, hogy a termékek minőségi vizsgálatokor (összetétel, alkalmazott gyártási eljárás stb.) a vonatkozó ágazati jogszabályokra, Európai Uniók rendeletekre tekintettel legyen.
38. Egy adott élelmiszeripari termék minőségi vizsgálata során az eljárás alá vont álláspontja szerint a Versenytanács, még abban az esetben is, ha a vizsgálat az „általános” fogyasztó megtévesztési tilalomra korlátozódik, nem hagyhatja figyelmen kívül, mint objektív tényezőt a vonatkozó ágazati jogszabályok, EU rendeletek termékminőségre, gyártási folyamatra, összetételre, elnevezésre, stb. vonatkozó szabályait. Ezen objektív tényezők vizsgálata esetleg kiegészíthető, de nem cserélhető le egy, a fogyasztók megtéveszthetőségét vizsgáló szubjektív értékeléssel.
39. Az eljárás alá vont álláspontja szerint az élelmiszerjognak (is) célja a megtévesztő gyakorlatok megelőzése, illetőleg az élelmiszerjog az Fttv.-vel azonos célt, a fogyasztók megfelelő tájékoztatását, illetőleg megtévesztéssel szembeni védelmét szolgálja, vagyis a védendő jogi érdek lényegében azonos. A közösségi élelmiszerjog – Magyarországon is közvetlenül alkalmazandó – alapjogszabályának, az Európai Parlament és a Tanács az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről szóló 178/2002/EK rendeletének (Bázisrendelet) 8. cikke rögzíti, hogy „az élelmiszerjog a fogyasztók érdekeinek védelmét szolgálja, és lehetővé teszi a fogyasztott élelmiszerek megfelelő tájékoztatás alapján történő kiválasztását”. Ugyancsak tartalmazza a megtévesztés tilalmát az Éltv. 10. §-ának (2) bekezdése.
40. Az eljárás alá vont álláspontja szerint a Versenytanács tévesen értékeli a fent hivatkozott jogszabályok, illetőleg az Fttv. viszonyát. Az élelmiszerjogi és versenyjogi szabályok együttes alkalmazásának kötelezettségére mutat rá az Európai Bizottság (DG SANCO) 2006 februárjában közzétett konzultatív dokumentuma⁸, melyben az Európai Bizottság maga mutat rá, hogy a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv⁹ (a továbbiakban: UCP irányelv) az élelmiszerjelölés vonatkozásában általános szabályként alkalmazandó, mindazonáltal amennyiben speciális jelölési szabályozás létezik, úgy az irányelvvel szemben éppen a speciális (élelmiszerjogi) jelölési előírásoknak van elsőbbsége. („[The UCP] provides general rules ensuring that labels do not mislead but, where Lex specialis exists, it takes precedence.”)

⁸ Labelling: competitiveness, consumer information and better regulation for the EU, forrás: http://ec.europa.eu/food/food/labelHngnutrition/betterregulation/index_en.htm

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”)

41. Álláspontja szerint a csirkehús megnevezésre, illetőleg a hús-jelölésre vonatkozó szabályok – a UCP irányelv általános szabályaihoz képest – speciális szabályoknak minősülnek, ezáltal ezek a jelen ügyben nem hagyhatóak figyelmen kívül.
42. Az eljárás alá vont ismételten kiemelte, hogy a társaság a csirkehúsok a vonatkozó Európai Unió jogszabályokban [Az Európai Parlament és a Tanács 853/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról, illetve a Bizottság 543/2008/EK rendelete (2008. június 16.) a baromfira vonatkozó egyes forgalmazási előírások tekintetében az 1234/2007/EK tanácsi rendelet végrehajtási szabályainak meghatározásáról], valamint a hazai előírásokban (az FVM-ESzCsM-GKM együttes rendelet és a Magyar Élelmiszerkönyv) normatív módon meghatározott fogalmát alkalmazta a fogyasztói kommunikációiban. Az eljárás által érintett termékrészek (csirkehúsok) ugyanis kizárólag csirkéből származnak és zsír-, illetőleg kötőszövet tartalmuk megfelel a jogszabályban meghatározott határértékeknek. A minősítő intézetek becsatolt vizsgálatai és megállapításai igazolják, hogy a társaság kifogásolt termékei (azok húsösszetevői) valóban csirkehúsok minősülnek.
43. Az eljárás alá vont álláspontja szerint az irányadó jogszabályok szerint csirkehúsok minősülő termékek forgalmazása e megnevezés alatt nem korlátozható arra való hivatkozással, hogy a magyar fogyasztó állítólagos forgalmi felfogása a jogszabályi fogalomtól eltér. A fenti jogszabályok ugyanis kötik a GVH-t is, ezért a normatív szabályokkal ellentétesen nem állapíthatja meg azt, hogy a magyar átlagfogyasztó a vonatkozó jogi normáktól, a jogszabályi meghatározástól eltérően értelmezi a csirkehús fogalmát, azaz nem helyezheti a Versenytanács az általa vélt, ún. tényleges forgalmi felfogást az európai uniós és hazai jogszabályokban normatív módon meghatározott csirkehús fogalom, az ún. normatív forgalmi felfogás fölé.
44. Továbbá, mivel a vonatkozó jogterület európai szinten harmonizált, a csirkehús fogalma és megjelölése európai uniós jogszabályokban normatív módon meghatározott, a Versenytanács azt sem állapíthatja meg, hogy a csirkehúst eltérően értelmezik a fogyasztók itthon, mint más uniós országokban.
45. Az eljárás alá vont véleménye szerint ebben a körben nem vehető figyelembe a fogyasztó tényleges forgalmi felfogása, illetőleg az, hogy a Versenytanács miként értelmezi az adott kifejezést, mivel a jogszabály szövegével – a jogszabályi fogalom-meghatározással – szemben nincs helye ellenbizonyításnak. Ennek megfelelően nem állapítható meg az, hogy egy, a csirkehús jogszabályban rögzített jellemzőit teljesítő termék nem hívható „csirkehús”-nak azért, mert az átlagfogyasztó potenciálisan mást ért a „csirkehús” megnevezés alatt, illetőleg feldolgozás nélküli csirkehúst ért e fogalom alatt. Nem alkalmazható ugyanis olyan értékelés, amely szerint az átlagfogyasztó a jogszabály szerinti megjelölést (csirkehús) a jogszabálytól eltérően értelmezi, mivel a vonatkozó értékelést a fogyasztó helyett e fogalom jogszabályi meghatározásával közvetlenül az európai jogalkotó végezte el.
46. Az eljárás alá vont érvelése szerint a fogyasztó tényleges forgalmi felfogását csak az adott termékre irányadó jelölési előírások hiányában lehet figyelembe venni. Álláspontja szerint ezt támasztja alá a GVH joggyakorlata is (Vj/34/1999., Vj/72/2003., Vj/93/2009., Vj/056/2011. számú versenyfelügyeleti eljárások).
47. Az előzetes álláspont egyes megállapításait tekintve az eljárás alá vont az alábbiakat adta elő:

- a társaság a kifogásolt termékek nevében soha nem használta a „filé” vagy a „filézett” kifejezést;
- az Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének megerősítése szerint is a „grill” kifejezés esetében jelentésbővülés történt a köznyelvi használatban: a Magyar Értelmező Kéziszótár meghatározása még nem tartalmazza a gyorséttermekben jellemző, illetve általában a vendéglátásban széles körben használt, már a háztartások számára is elérhető ún. kontaktgrillt (alulról hevített fém sütőlapot), vagy akár a gyros, raklett és lávaköves grilleket;
- egy gyorsétterembe betérő fogyasztó reális elvárásait mindenkor a gyorséttermi környezet szempontjából kell mérlegelni;
- sem logikailag, sem nyelvtanilag, sem az általános fogyasztói felfogás alapján nem következik a „grillezett” jelzőből, hogy az kizárólag színhúsról vonatkozhat. A „grillezett” kifejezés mindössze arra utal, hogy az adott hús grillezéssel készült, de ez önmagában semmit nem árul el a hús összetételéről és (esetleges) feldolgozásáról. Grillezett hús/csirkehús tehát egyaránt lehet színhús és egyéb összetevőket is tartalmazó húskészítmény;
- a jogszabály által engedélyezett mennyiségben a csirkebőr is húsnak tekintendő az irányadó jogszabályi meghatározások alapján. Ennek megfelelően akkor is „hús”-nak minősül és jogszerűen „hús”-ként nevesíthető egy termék, ha a fogyasztó ténylegesen nem tud arról, hogy az irányadó jogszabály értelmében bizonyos börmennyiség is jogszerűen beleértendő a jelölési jogszabályok szerinti „hús” fogalmába;
- a magyar fogyasztók a hagyományos magyar ételek, így pl. a rántott csirke(comb), a paprikás csirke, az egészben sült grillecsirke, illetve az Újházi-tyúkhúsleves esetén is beleértik a húsba a csirkebőrt, mivel ezek bőrrel együtt készülnek. A rántott csirke esetében pedig a bőr eltávolítása nem is lehetséges fogyasztás előtt;
- a kifogásolt termékek közül a Prémium saláta panírozott csirkehússal, a McWrap panírozott csirkehússal, a Csirkemell csíkok és a Ropogós csirkemell csíkok nem tartalmaznak csirkebőrt, így ezeknél a csirkebőr feltüntetésének hiánya föl sem merülhet;
- a jelen eljárásra okot adó, a NÉBIH által lefolytatott eljárásban olyan szakmai hibák történtek, amelyek jelentős kihatással voltak arra, hogy a jelen ügy egyáltalán megindulhatott, továbbá a NÉBIH által a GVH részére írt panasz is szakmai és jogi tévedéseket tartalmaz. A hivatkozott panaszban található „csirkebőr nem tekinthető húseredetű élelmiszernek, így a megnevezés (csirkehús) alkalmas a fogyasztók megtévesztésére” szövegrész állítása egyszerűen nem felel meg a húsféleségek elnevezésére vonatkozó szabályozásnak, a kifogásolt termék („Grill Chicken”) ugyanis kisebb arányban tartalmaz csirkebőrt, mint amennyi anatómiailag indokolt lenne a felhasznált csirkemellben,
- vitatja, hogy a fogyasztók „grillescsirke” alatt kizárólag az egészben megsült csirkét értik, különösen a társaság gyorsétterméit látogató fogyasztók körében, hiszen ott egészben sült csirke sosem fordult elő. Nem állítható ugyanis álláspontja szerint, hogy az ésszerű fogyasztó a grillezett csirkehússal forgalmazott saláta, McWrap vagy szendvics esetén egészben megsült grillecsirkére számíthatna;

- ugyancsak vitatja az eljárás alá vont az előzetes álláspont azon megállapítását, hogy a fogyasztó a „panírozott csirkehúshoz” sem társítja a csirkehús előzetes feldolgozását (pl. darálását, csigás keverőn való átengedését). Abból ugyanis, hogy egy hús panírozott, egyáltalán nem következik, hogy ne lehetne előzetesen feldolgozott. E körben sincs ugyanis logikai kapcsolat a „panírozott” jelző és a hús feldolgozottsága között, mivel a jelző egyszerűen a jellemző (bundázott) elkészítési módra, nem pedig a hús esetleges feldolgozottságra utal;
- a „grillezett” és „panírozott” jelzők használatával valójában többletinformációval látja el az eljárás alá vont a fogyasztókat az adott termék húsösszetevőjének alapvető elkészítési módjáról, így azok részben az egyes termékek (saláta és McWrap kétféle, grillezett és panírozott verziójának) megkülönböztetésére szolgáltak;
- a „Csirkemell csíkok” ténylegesen csirkemellből és nem darálással, hanem 4 cm-es darabokból formázva készülnek.

48. Az eljárás alá vont előadta továbbá, hogy egyetért az előzetes álláspont azon megállapításával, hogy a vizsgált kereskedelmi kommunikációk értékelése körében jelentősége van annak, hogy az érintett termékek milyen környezetben és áru kínálatban jelennek meg. Nem ért azonban egyet az ebből levont azon következtetéssel, hogy a csirkehúsos terméket választó fogyasztók – a marha- és sertéshússal ellentétben – színhúsrá, nem pedig feldolgozott húskészítményre számítanak, az alábbiak miatt:

- a gyorséttermi piac versenyjogi értelemben külön piacnak tekinthető, a vizsgált kereskedelmi kommunikációk e piac objektív sajátosságainak figyelembevételével értékelendők. A gyorséttermi környezet Magyarországon közismert, a magyar fogyasztók számára ismert a vendéglátás eme speciális formája („burgerkultúra”), ideértve azt is, hogy az ételek előállítására az egyedi konyhatechnológia miatt eltér az otthon megszokottaktól;
- a társaság csirkehúsos termékei is régóta forgalomban vannak, az egyik legnépszerűbb ilyen termék, a McChicken szendvics közel 20 éve van a piacon: a fogyasztók e termékeket is jól ismerik;
- a társaság célközönségének döntő többsége visszatérő vendég, akik tehát egyrészt jól ismerik a gyorséttermi környezetet, másrészt a társaság által forgalmazott csirkés termékeket, és jellemzően megelőző tapasztalataik alapján térnek be újra és fogyasztanak ismételtlen – adott esetben – csirkés terméket.

49. Minderre tekintettel köztudomású és az ésszerűen tájékozott, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel eljáró fogyasztók előtt ismert tény, hogy a gyorséttermi sztenderdek (azonos méret, íz, minőség, elkészítési idő rövidege stb.) miatt a gyorséttermekben előkészített alapanyagokat, előre feldolgozott, formázott húskészítményeket használnak fel.

50. Az eljárás alá vont álláspontja szerint egy gyorsétterembe betérő fogyasztó tudja, illetve tudnia kell, hogy mire számíthat az objektív gyorséttermi körülmények miatt és nyilvánvalóan nem várja, illetve várhatja el sem az otthoni, sem a hagyományos vendéglátásban jellemző ételeket és konyhatechnológiát. A tömegtermelésen alapuló gyorséttermek speciálisan erre a célra kifejlesztett és termelt alapanyagokat használnak fel.

51. Egyebekben az eljárás alá vont megjegyzi, hogy a csirkehúsos termékek valóban megfelelnek a GVH által feltételezett fogyasztói elvárásnak, mert jelentősen alacsonyabb zsír- és cukortartalommal rendelkeznek, mint a klasszikus vöröshúsos hamburgerek.
52. Az eljárás alá vont hivatkozott arra, hogy a társaság a fogyasztók felé irányuló tájékoztatóiban jogszerűen alkalmazhat védjegyet, márkanevet vagy fantázianevet, mivel az előrecsomagolt élelmiszerekkel szemben a helyben készült vendéglátó-ipari termékek esetében nem szükséges a terméknévben (a terméket ábrázoló képpel együtt sem) tájékoztatást adni a termék összetevőiről és elkészítési módjáról. Kiemelte továbbá, hogy a kérdéses terméknevek ún. rendelési nevek, amelyek minimális, sok esetben semmilyen információt nem tartalmaznak a termék összetételéről, elkészítési módjáról. A rendelési nevek célja ugyanis csupán a rendelési folyamat egyszerűsítése, a termékek egyértelmű és gyors beazonosíthatósága.
53. A gyorséttermekben nem jellemző, de ha a társaság éttermeibe ellátogató fogyasztók az egyes termékek elkészítéséről, összetételéről érdeklődnek, akkor a tradicionális éttermekhez hasonlóan elsősorban a megrendelés során szóban, illetve az éttermekben elérhető anyaghányad-kimutatások révén kaphatnak tájékoztatást.
54. Az eljárás alá vont álláspontja szerint a Versenytanács olyan jelölési kötelezettségekkel kívánja terhelni a társaságot, amelyek a jogszabályokkal ellentétesek és azokból nem vezethetők le, illetve a hagyományos éttermek esetén sem elvártak.
55. Az eljárás alá vont álláspontja szerint az ételekről készített valós termékfotókkal többletinformációhoz juttatja, nem pedig félrevezeti a fogyasztóit. A termékfotók a kész ételt ábrázolják, így azok objektíve nem alkalmasak az előzetes feldolgozási folyamat bemutatására, illetve a képek önmagukban nem közvetítenek semmilyen információt az egyes termékek alkotóelemeinek feldolgozási módjáról. Véleménye szerint méltánytalan és aránytalan az az elvárás a társasággal szemben, hogy a termékfotók az alkalmazott technológiáról (is) adjanak tájékoztatást.
56. Álláspontja szerint ténykérdés, hogy a vendéglátó- és élelmiszeriparban gyakran más a technológia, mint amit a fogyasztó előzetesen elképzel, azonban könnyű belátni, milyen következményekkel járna, fogyasztóvédelmi ügyek mekkora tömegét jelentené, ha az esetleges fogyasztói elképzeléstől eltérő elkészítési mód esetén a vendéglátóknak jogszabályi rendelkezés nélkül is tájékoztatást kellene adni a termékek nevében az ételek összetevőiről és elkészítési módjáról.
57. Az eljárás alá vont továbbá az alábbi körülményeket hozta fel a jogsértés esetleges megállapítása esetére a bírság meghatározása során figyelembe veendő enyhítő körülményként:
 - a társasággal szemben korábban nem volt fogyasztóvédelmi hatósági marasztalás, illetve eljárás;
 - a jelen versenyfelügyeleti eljárást megelőzően a társaság csirkés termékeivel kapcsolatos konkrét, érdemi, kivizsgálható fogyasztói panasz a társaság 25 éves működése során nem volt;
 - az OSI Hungary Kft. ellen indult élelmiszerbiztonsági hatósági eljárásról és a határozatról az eljárás alá vont 2012. július 5-én értesült az OSI Hungary Kft.-től, amit követően haladéktalanul (2012. július 11-én) módosította honlapján a saláták és

az ingyenc szendvics részletező leírásában a húsösszetevő megnevezését „csirkehúspogácsára”, illetve megváltoztatta a fogyasztók számára az éttermekben elérhető anyaghányad-kimutatások tartalmát is – miközben a vendéglátásban nem kötelező az összetevőkre és/vagy a technológiára az ételek nevében utalni, ezért az ételek nevének módosítása nem volt elvárható;

- az előzetes álláspontig nem volt világos a társaság számára, hogy pontosan mit kifogásol a GVH, sőt, a társaság által az eljárás alatt beszerzett szakvélemények is egybehangzóan azt támasztották alá, hogy a társaság nem követett el jogszabálysértést a kommunikációja során, miközben az eljárás alá vont az eljárás során folyamatosan kereste az egyeztetés lehetőségét, de érdemi konzultációra az adott jogszabályi környezet alig nyújt lehetőséget;
- a társaság semmilyen élelmiszerjogi, élelmiszerbiztonsági szabályt nem sértett;
- az eljárás alá vont vendégei számára folyamatosan magas minőségű termékeket kíván biztosítani, ennek érdekében számos minőségügyi rendszert üzemeltet az ellátási hálózat különböző szintjein;
- a GVH által kifogásolt magatartás, gyakorlat messze nem olyan súlyú, mint a közelmúltban feltárt ügyek, pl. amelyben a felhasznált hús más fajtájú állatból származott, mint amit a termék megnevezésében állítottak;
- a kifogás a vendéglátó-ipari termékek, ételek elnevezésével kapcsolatos, azaz olyan területen merült fel, amelyre nincs precedens, kialakult joggyakorlat Magyarországon;
- az eljárás alá vont az eljárás teljes szakaszában maximálisan együttműködött a hatósággal, a GVH által előírt igen terjedelmes adatszolgáltatást mindig határidőben teljesítette.

Az eljárás alá vont kötelezettségvállalása

58. Az eljárás alá vontnak ugyan meggyőződése, hogy a jogszabályoknak megfelelően járt el, nem tévesztette meg fogyasztóit a kifogásolt csirkehúsos termékeinek kommunikációja során, azonban mivel az eljárás alá vont elkötelezett egyrészt a transzparens működés, másrészt a fogyasztói tudatosság növelése iránt, így támogatja a vendégek minél pontosabb és átfogóbb tájékoztatását, a fogyasztók utóbbin alapuló döntéshozatalát, ezért a versenytanácsai előzetes álláspontra reagálva önkéntes kötelezettségvállalást tett, kérve annak elfogadását s azzal együtt az eljárás egyidejű megszüntetését.
59. Az eljárás alá vont által benyújtott, részletesen (költségvetéssel és időbeli megvalósítással) megtervezett vállalásnak három iránya van:
 - kiegészítő információ közlése a termékek feldolgozásáról és feldolgozottságáról,
 - televíziót és közterületi médiát is magában foglaló országos média kampány indítása egy, a fogyasztók minden eddiginél szélesebb körét elérő átláthatósági program meghirdetésére,
 - termékek elnevezésének módosítása.
60. A kiegészítő információ közlése alapvetően az egyes (nem pusztán csirke) hús feldolgozási módok számokkal történő ismertetését jelentené az eljárás alá vont kommunikációs

felületein (éttermi árlistán és tálcabetéten, valamint a weboldalon, több aloldalon is). A számok magyarázatát a fogyasztó az adott kommunikációs felületen találja meg.

61. A vállalat ezen része a vásárlás előtti és utáni tájékoztatóban is segíti a fogyasztót, illetve az így nyújtott tájékoztatás mobil eszközökön és QR kóddal is elérhető lenne.
62. Az átláthatósági program lényege, hogy az erre létrehozott online felület segítségével bárki felteheti a vállalat termékeivel kapcsolatos kérdését. A kérdésekre a vállalat a nyilvánosság előtt, ugyanezen az online felületen válaszol. A programot nem időszakos kampányként, hanem hosszú távon fenntartott fogyasztói szolgáltatásként tervezi megvalósítani a vállalat – a jelen ügytől függetlenül. Az eredeti kampányt az eljárás alá vont a vállalata keretében jelentősen (több tízmilliós nagyságrendű költségvetéssel) kibővíteni, amivel proaktívan ösztönöznék a fogyasztókat arra, hogy kérdéseiket megfogalmazzák és a weboldalon feltegyék. Továbbá, a csirkehús feldolgozásának minél szemléletesebb és ezért közérthetőbb bemutatása érdekében, a tervezett fogyasztói tájékoztató program kereteit kiszélesítve, külön videó filmet készít a témáról.
63. A vállalat harmadik iránya keretében az eljárás alá vont módosítaná a jelen ügyben érintett – jelenleg is kapható – termékek elnevezését a hatóság előzetes álláspontjában foglaltak alapján: a csirkehússal kifejezést a „csirkés”, illetve „csirkével” szóhasználatra változtatná.

VI.

Jogi háttér

64. Az Fttv. 1. §-ának (1) bekezdése szerint az Fttv. állapítja meg az áruhoz kapcsolódó, a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, annak során és azt követően a fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra, valamint az ilyen kereskedelmi gyakorlat tekintetében alkalmazott magatartási kódexekre vonatkozó követelményeket, és az azok megsértésével szembeni eljárás szabályait. Ugyanezen cikk (2) bekezdése szerint az Fttv. hatálya arra a kereskedelmi gyakorlatra terjed ki, amely a Magyarország területén valósul meg, továbbá arra is, amely a Magyarország területén bárkit fogyasztóként érint.
65. Az Fttv. 2. §-ának
 - a) pontja szerint fogyasztó az önálló foglalkozásán és gazdasági tevékenységén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy,
 - c) pontja rögzíti, a törvény alkalmazásában áru minden birtokba vehető forgalomképes ingó dolog - ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket - (a továbbiakban együtt: termék), az ingatlan, a szolgáltatás, továbbá a vagyoni értékű jog,
 - d) pontja értelmében a kereskedelmi gyakorlat a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő értékesítésével, szolgáltatásával vagy eladásösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása, tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketingtevékenysége vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja,

e) pontja szerint a kereskedelmi kommunikáció a vállalkozás önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével közvetlenül összefüggésben történő információközlés, függetlenül annak megjelenési módjától, eszközétől,

h) pontja alapján az ügyleti döntés a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan és milyen feltételek mellett kössön szerződést, továbbá hogy gyakorolja-e valamely jogát az áruval kapcsolatban.

66. Az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A (2) bekezdés szerint tisztességtelen az a kereskedelmi gyakorlat, a) amelynek alkalmazása során a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója nem az ésszerűen elvárható szintű szakismerettel, illetve nem a jóhiszeműség és tisztesség alapelveinek megfelelően elvárható gondossággal jár el (a továbbiakban: szakmai gondosság követelménye), és b) amely érzékelhetően rontja azon fogyasztó lehetőségét az áruval kapcsolatos, a szükséges információk birtokában meghozott tájékozott döntésre, akivel kapcsolatban alkalmazzák, illetve akihez eljut, vagy aki a címzettje, és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg (a továbbiakban: a fogyasztói magatartás torzítása), vagy erre alkalmas. A (3) bekezdés alapján a (2) bekezdés értelmében tisztességtelen különösen az a kereskedelmi gyakorlat, amely megtévesztő (6. § és 7. §) vagy agresszív (8. §).
67. Az Fttv. 3. §-ának (4) bekezdése rögzíti, hogy az Fttv. mellékletében meghatározott kereskedelmi gyakorlatok tisztességtelenek.
68. Az Fttv. 4. §-ának (1) bekezdése előírja, hogy a kereskedelmi gyakorlat megítélése során az olyan fogyasztó magatartását kell alapul venni, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el, figyelembe véve az adott kereskedelmi gyakorlat, illetve áru nyelvi, kulturális és szociális vonatkozásait is. Ha a kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók egy meghatározott csoportjára irányul, az adott csoport tagjaira általánosan jellemző magatartást kell figyelembe venni. A (2) bekezdés szerint ha a kereskedelmi gyakorlat csak a fogyasztóknak egy, az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló áru vonatkozásában koruk, hiszékenységük, szellemi vagy fizikai fogyatkozásuk miatt különösen kiszolgáltatott, egyértelműen azonosítható csoportja magatartásának torzítására alkalmas, és ez a kereskedelmi gyakorlat megvalósítója által ésszerűen előre látható, a gyakorlatot az érintett csoport tagjaira általánosan jellemző magatartás szempontjából kell értékelni. A (3) bekezdés értelmében nem tekinthető a magatartás torzítására alkalmasnak a reklámban túlzó vagy nem szó szerint értendő kijelentések bevett, a reklám természetéből adódó mértéket meg nem haladó alkalmazása.
69. Az Fttv. 6. §-a (1) bekezdésének b) pontja rögzíti, megtévesztő az a kereskedelmi gyakorlat, amely valótlan információt tartalmaz, vagy valós tény – figyelemmel megjelenésének valamennyi körülményére – olyan módon jelenít meg, hogy megtéveszti vagy alkalmas arra, hogy megtéveszse a fogyasztót az alábbiak közül egy vagy több tényező tekintetében és ezáltal a fogyasztót olyan ügyleti döntés meghozatalára készíti, amelyet egyébként nem hozott volna meg, vagy erre alkalmas:
- b) az áru lényeges jellemzői, így különösen
 - ba) kivitelezése, összetétele, műszaki jellemzői, tartozékai.
70. Az Fttv. 9. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal

érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll. A (2) bekezdés értelmében az (1) bekezdés szerinti vállalkozás felel akkor is, ha a kereskedelmi gyakorlatot szerződés alapján más személy valósítja meg a vállalkozás érdekében vagy javára. A (3) bekezdés alapján a (2) bekezdéstől eltérően, a kereskedelmi kommunikáció megjelenítési módjával összefüggő okból eredő jogsértésért az is felel, aki a kereskedelmi kommunikációt az arra alkalmas eszközök segítségével megismerhetővé teszi, valamint aki önálló gazdasági tevékenysége körében a kereskedelmi kommunikációt megalkotja vagy ezzel összefüggésben egyéb szolgáltatást nyújt, kivéve, ha a jogsértés az (1) bekezdés szerinti vállalkozás utasításának végrehajtásából ered. Az ilyen jogsértő kereskedelmi gyakorlattal okozott kárért e személyek az (1) bekezdés szerinti vállalkozással egyetemlegesen felelnek.

71. Az Éltv. mellékletének 10. pontja értelmében élelmiszer az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2002. január 28-i 178/2002/EK rendelete 2. cikke szerinti fogalom. Ezen fogalom szerint az „élelmiszer” minden olyan feldolgozott, részben feldolgozott vagy feldolgozatlan anyagot vagy terméket jelent, amelyet emberi fogyasztásra szánnak, illetve amelyet várhatóan emberek fogyasztanak el.
72. Az Éltv. 10. §-a (2) bekezdésének a) pontja értelmében az élelmiszer-jelölés és az alkalmazott jelölési módszer, továbbá az élelmiszerek megjelenítése (formája vagy alakja, csomagolása, bemutatásának módja, kellékei) nem tévesztheti meg a végső fogyasztót az élelmiszer tulajdonságai – így különösen az élelmiszer természete, azonossága, jellemzői, összetétele, mennyisége, eltarthatósága, származási helye vagy eredete, illetve előállítási vagy termelési módja – tekintetében. Az Éltv. 10. §-ának (4) bekezdése szerint a (2) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell az élelmiszerekre vonatkozó reklámra.
73. Az Éltv. 25. §-ának (3) bekezdése a 10. § (2)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértése esetén az eljárás lefolytatására a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvényben meghatározott hatóság jogosult az ott meghatározott szabályok szerint azzal, hogy a végső fogyasztó az Fttv. alkalmazásában fogyasztónak minősül akkor is, ha nem természetes személy.
74. Az Éltv. 77. §-a (2) bekezdésének i) pontja rögzíti, hogy az Éltv. - a végrehajtására kiadott jogszabályokkal együtt – egyebek között az Európai Parlament és a Tanács 2000/13/EK irányelvének való megfelelést szolgálja.
75. Az Fttv. 19. §-ának c) pontja értelmében a kereskedelmi gyakorlat tisztességtelenségének megállapítására irányuló eljárásra az Fttv.-ben meghatározott eltérésekkel a GVH eljárása tekintetében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) rendelkezéseit kell alkalmazni.
76. A Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja értelmében az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, f) pontja alapján megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását.
77. Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpv., illetve az Fttv. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak - a határozatban azonosított - vállalkozáscsoportnak

a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

VII.

Jogi keretek

Hatáskör

78. A GVH illetékességét a Tpvt. 46. §-a állapítja meg.
79. Az Fttv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése miatt a GVH jár el, ha a kereskedelmi gyakorlat a gazdasági verseny érdemi befolyásolására alkalmas. Az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése értelmében a 10. § alkalmazásában a gazdasági verseny érdemi érintettségének megállapításánál – a jogsértéssel érintett piac sajátosságainak figyelembevételével – a következő szempontok irányadóak: a) az alkalmazott kereskedelmi gyakorlat kiterjedtsége, figyelemmel különösen a kommunikáció eszközének jellegére, a jogsértéssel érintett földrajzi terület nagyságára, a jogsértéssel érintett üzletek számára, a jogsértés időtartamára vagy a jogsértéssel érintett áru mennyiségére, vagy b) a jogsértésért felelős vállalkozás mérete a nettó árbevétel nagysága alapján. A Versenytanács megállapította, hogy az Fttv. 11. §-ának (1) bekezdése alapján a jelen ügyben fennáll a GVH hatásköre, mivel az Fttv. alkalmazása körében nettó árbevételét tekintve jelentős méretűnek minősülő eljárás alá vont országszerte, huzamosabb időn keresztül, számos üzletben tanúsította a fogyasztók széles körét elérő vizsgált kereskedelmi gyakorlatát.
80. Az Éltv. 25. §-ának (3) bekezdése szerint a 10. §-ának (2)-(4) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértése esetén az eljárás lefolytatására a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló törvényben meghatározott hatóság jogosult az ott meghatározott szabályok szerint azzal, hogy a végső fogyasztó az Fttv. alkalmazásában fogyasztónak minősül akkor is, ha nem természetes személy.
81. Az Fttv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint az Fttv.-ben meghatározott hatóság jár el az Fttv. szerinti eljárásban akkor is, ha külön törvény, illetve az annak végrehajtására kiadott jogszabály vagy az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa fogyasztókkal szembeni kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó rendelkezésének megsértése tekintetében külön törvény így rendelkezik. Az ilyen eljárásban az eljáró hatóság vizsgálja mind az e törvény, mind pedig a külön törvény, illetve az annak végrehajtására kiadott jogszabály, illetve az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa fogyasztókkal szembeni kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó rendelkezéseinek megsértését.
82. Az Éltv. 25. §-ának (3) bekezdése értelmében az Éltv. 10. §-ának (2)-(4) bekezdésének megsértése esetén is a gazdasági verseny Fttv. szerinti érdemi érintettségének megállapíthatóságát kell vizsgálni, amely az előzőekben kifejtettek szerint már

megállapításra került, s így a GVH határköre a jelen versenyfelügyeleti eljárásban az Éltv. vonatkozásában is fennáll.

83. A GVH illetékessége a Tpv. 46. §-a alapján az ország egész területére kiterjed.

Az eljárás tárgya

84. A jelen versenyfelügyeleti eljárásnak nem az eljárás alá vont termékeinek, kínálatának a minősége, nem is az egyes ágazati (élelmiszerbiztonsági, felügyeleti) szabályoknak való megfelelése a tárgya, hanem az, hogy az érintett – csirkehús tartalmú – termékek esetében a fogyasztó számára a termékek képi megjelenítése és az elnevezése azt az összetételt és elkészítési technológiát sugallja-e, amelyet a termékek gyártási dokumentációi is alátámasztanak. A jelen ügyben tehát az a kérdés, hogy az átlagos fogyasztó számára az érintett kereskedelmi gyakorlatokból kiderülhet-e, hogy

- a grillként, illetve grillezettként megjelölt csirkét, illetve csirkehúst tartalmazó termékek,
- ezek panírozott változatai, valamint
- a csirkemell csíkok elnevezésű termékek

alapanyagai nem pusztán csirkehúst (hanem pl. darált bőrt) tartalmaznak, illetve olyan technológián, átalakításon (pl. darálás, felbontás, csigás keverőn való áteresztés, pácolás, formázás) esnek át, amelyek hatással vannak a húsállományra, annak vázizomzat jellegére is. (Az eljáró versenytanács visszautal itt a jelen határozat 18. pontjának utolsó bekezdésében leírtakra is.)

85. Az eljárás alá vont ilyen irányú kifogásaira (lásd 36-41. pontok) reagálva az eljáró versenytanács megerősíti, hogy a jelen versenyfelügyeleti eljárásnak nem tárgya a vizsgált termékek, a termékínálat minősége, az ágazati (élelmiszerbiztonsági, forgalmazás stb., valamint az ezekhez kapcsolódó jelölési) szabályoknak való megfelelése, ezekre vonatkozóan hatásköre sincs a GVH-nak. A Versenytanács a jelen ügyben is a fogyasztók irányában megjelenő kommunikáció lehetséges fogyasztói értelmezéséből indult ki, másként nem is lehetne értelmezhető a fogyasztók megtévesztése, a fogyasztók felé irányuló kereskedelmi gyakorlatok vizsgálata.

86. Az eljáró versenytanács utal az ún. magyar termék ügyekre,¹⁰ ahol megállapításra került, hogy „a termékek magyar volta, de akár éppen származási helye, eredete a fogyasztói értelmezésben nem azonos a kereskedelmi értelemben vett származási hely megjelölés mögöttes tartalmával. Ez utóbbi egy kötelezettség, amely a teljes forgalmazási vertikum számára nyújt információt, míg a kereskedelmi kommunikációkban hangsúlyosan megjelenő, így a fokozott fogyasztói figyelem felkeltését célzó és el is érő tájékoztatások (magyar termék megjelölések) használata értékesítést ösztönző marketing eszköz.”

87. A generális és a speciális szabályozás kapcsán az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy az Fttv. rendelkezéseire képest a speciális szabályok valamiféle tájékoztatási specialitásban, szigorúbb rendelkezésekben, a fogyasztók érdekeinek valamiféle többletvédelmében jelentkeznek – pl. a nem vényköteles gyógyszerek esetében az alkalmazási előírást meghaladó reklámozás tilalma vagy az élelmiszerek és a kozmetikumok esetében a gyógyhatásra vonatkozó állítások tilalma a termékcsoporthoz népszerűsítése során. Az eljárás

¹⁰ Pl. Vj/018/2012. számú versenyfelügyeleti eljárás

alá vont által hivatkozott jogszabályok, rendelkezések nem reklámozásra, nem a termékek népszerűsítése kapcsán alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokra irányulnak, ezen rendelkezéseknek való megfelelés vizsgálatára a GVH-nak nincs hatásköre. (Mint ahogyan más, az eljárás alá vont által a versenyfelügyeleti eljárás során megkeresett szervezeteknek sincs hatásköre a kereskedelmi gyakorlatok fogyasztói szempontú megítélésére az Fttv. vagy a jelen esetben speciális Éltv. megtévesztéssel kapcsolatos rendelkezéseinek keretei között.)

88. Az eljáró versenytanács felhívja továbbá a figyelmet az Fttv. 1. §-ának (5) bekezdésére¹¹ és annak indoklására.¹² A jelen esetben pl. az Éltv. speciális (és szigorúbb) az Fttv. általános tilalmaihoz képest.
89. Az eljáró versenytanács kiemeli továbbá, hogy az eljárás alá vont által hivatkozott konzultatív (a címkézéstről szóló) dokumentum 13. pontja azt is tartalmazza, hogy a UCP irányelv
- a kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozik, különösen a kereskedelmi célú, azaz a nem kötelező jelölésekre („is applicable to all business-to-consumer commercial practices, and would cover misleading aspects of labelling. Especially with reference to ‘commercial’, i.e. non-mandatory, labelling.”),
 - használata segíti az egységes és helyes alkalmazását a címkézési követelményeknek („may be used as a tool to contribute to uniform and correct application of existing and future EU information/labelling requirements.”),
 - keretei között egy, a fogyasztók számára szükséges információ elhagyása is megtévesztő lehet („an omission to provide material information which the average consumer needs can be misleading under UCP. Therefore, UCP may also be used as a tool to fill in gaps in labelling legislation”).
90. Megállapítható tehát, hogy a hivatkozott dokumentum sem azt mondja, hogy az ágazati szabályok UCP-hez vagy Fttv.-hez képesti specialitása azt jelentené, hogy az ágazati jelölési vagy címkézési szabályok a kereskedelmi gyakorlat üzenetének fogyasztói értelmezését felülírhatják.
91. Egyebekben pedig a jelen ügyben nem az eljárás alá vont – kereskedelmi forgalomhoz kötődő – jelölési (vagy címkézési) gyakorlata a vizsgálat tárgya, hanem egy annál

¹¹ A (4) bekezdésben nem említett tevékenységekre vonatkozó jogszabály e törvény rendelkezéseitől részletesebb, illetve szigorúbb követelményeket is megállapíthat a kereskedelmi gyakorlatokra, amennyiben

a) ez kötelező európai uniós jogi aktus végrehajtásához szükséges, vagy

b) azt valamely, egyes árukra vagy azok meghatározott csoportjára vonatkozó kötelező európai uniós jogi aktus kifejezetten megengedi.

¹² A UCP irányelv 3. cikkének (4) bekezdése az irányelv és más uniós jogi aktusok egymáshoz való viszonyát úgy rendezi, hogy az ezek közötti „összeütközés esetén” az utóbbiaknak tulajdonít elsőbbséget. Ebből következően, hogy amennyiben kötelező érvényű európai uniós jogi aktus végrehajtásához (ideértve az irányelvek átültetését szolgáló jogszabályi rendelkezéseket is) szükséges, jogszabály további, szigorúbb, illetve részletesebb rendelkezéseket is megállapíthat a kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozóan. (Jellemző példa az élelmiszerjog területén az a rendelkezés, mely szerint élelmiszerek esetében egyáltalán nem tulajdonítható azoknak betegség megelőzésére, gyógyítására vagy kezelésére vonatkozó tulajdonság, illetve nem kelthető ezen tulajdonságok meglétének benyomása, míg a törvény Mellékletének 17. pontja csak az erre vonatkozó valótlan állításokat minősíti tisztességtelennek.)

szélesebb kereskedelmi gyakorlat. Megjegyzendő, hogy a vendéglátóiparban (a jelen esetben a gyorséttermi vendéglátásban) nem is értelmezhetőek ezen fogalmak a kereskedelmi forgalomban a fogyasztók számára megvásárolható termékek címkézési gyakorlatához hasonló módon.

92. Az eljáró versenytanács hangsúlyozza továbbá, hogy az általa megállapított fogyasztói (az eljárás alá vont által tényleges forgalminak nevezett) felfogás
- egyrészt nem az alapanyagra, hanem a késztermékre (az alapanyag és az elkészítési technológia együttesére), annak képi megjelenítése és elnevezése által sugallt üzenetre vonatkozik,
 - másrészt nem ellentétes, hanem némileg eltér a normatív forgalmi felfogástól, ahhoz képest többlettartalmat hordoz.
93. Az eljárás alá vont által hivatkozott versenyhivatali joggyakorlat relevanciája kapcsán megjegyzendő, hogy a hivatkozott ügyekben az alkalmazott jog nem az Fttv. volt, illetve ahol igen (Vj/93/2009. és Vj/056/2011. számú versenyfelügyeleti eljárások) ott, az ágazati szabályok szigorúbb, részletesebb követelményeken (az általános megtévesztési tilalmakon túl további, vagy éppen az egész termékcsoporthoz vonatkozó generális tilalmakat) határoznak meg a tájékoztatásra, a kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozóan.
94. Az eljáró versenytanács felhívja a figyelmet, hogy nem várható el a fogyasztótól, hogy ismerje a vonatkozó ágazati szabályokat, hogy mely alapanyag miként, milyen feltételekkel minősül húsnak vagy egyéb húskészítménynek. Azonban a jelen ügynek nem is az a tárgya, hogy az alapanyagról mit gondol a fogyasztó és ehhez képest mit kell a gyártóknak a címkéken feltüntetniük, hanem az, hogy mit gondolhat a fogyasztó a késztermékekkel kapcsolatos kereskedelmi gyakorlatról.
95. Az eljáró versenytanács kiemeli, hogy az eljárás alá vont által vitatott élelmiszerlánc-biztonsági döntés másodfokon¹³ is megerősítésére került, illetve hogy a jelen versenyfelügyeleti eljárásban ezen döntés csak akként értékelendő, amely felhívta a figyelmet a jelen ügyben vizsgált magatartásra, fogyasztói szempontú problémára. Az eljáró versenytanács ismét hivatkozik arra, hogy a fogyasztók számára a termékek alapanyagainak – gyártmánylapok szerinti – összetétele és feldolgozása, előkészítése, valamint a normatív definíciók köre sem lehet pontosan ismert, így életszerűen fogyasztói oldalról fel sem merülhetett a hatósági vizsgálatot megelőzően a jelen ügyben vizsgált kérdés. Így még az is kérdéses, hogy – éppen a gyorséttermi környezet, illetve a termékek egyéb összetevői miatt – akár a visszatérő fogyasztók számára ismert lehet-e az, hogy a termékek milyen módon és milyen alapanyagból készülnek.
96. Az eljáró versenytanács nem kíván tájékoztatási többletkötelezettséget meghatározni, mivel a vizsgálat tárgya nem az, hogy milyen információkat hallgatott el az eljárás alá vont,

¹³ A Vj/016-035/2013. számú irat értelmében az Osi Food Kft. a Dabasi Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Hivatala által hozott XIV-I-006/419-6/2013. számú határozattal szemben fellebbezéssel élt. A fellebbezést a másodfokon eljáró Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága megvizsgálta, elbírált (XIV-I-001/1294-4/2013. számú határozat) és az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta. A másodfokú határozattal szemben bírósági felülvizsgálati eljárást a Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága tudomása szerint az Osi Food Kft. nem kezdeményezett.

hanem az, hogy a képek és megnevezések által az egyes reklámeszközökön egyes termékek kapcsán milyen üzenetet sugallt az eljárás alá vont a termékek alapanyaga, illetve elkészítésének módja kapcsán. Itt utal az eljáró versenytanács arra, hogy a fantázianevek esetében ez a fajta kifogás nem is merülhetett fel.

97. Általános követelményként fogalmazódik meg, hogy a vállalkozásnak a fogyasztók irányában tanúsított kereskedelmi gyakorlata feleljen meg a tisztesség követelményének, s így a magáról vagy áruinak lényeges tulajdonságáról vagy adott, fogyasztóknak szóló tájékoztatása igaz és pontos legyen, s ne alkalmazzon jogszabály által tilalmazott állításokat tartalmazó kereskedelmi kommunikációkat.
98. A jelen eljárás tárgya az eljárás alá vont által 2012. január 1. és 2013. február 12. között a csirkehús felhasználásával készült termékeire vonatkozó, a csirkehús tartalommal összefüggő kereskedelmi kommunikációk megítélése.
99. Az eljáró versenytanács aláhúzza, hogy kizárólag a Prémium saláta grillezett csirkehússal, a McWrap grillezett csirkehússal, az Ingyenc szendvics grillezett csirkehússal, a Prémium saláta panírozott csirkehússal, a McWrap panírozott csirkehússal, a Csirkemell csíkok (3 db) és a Ropogós csirkemell csíkok (2 db) megnevezésű termékekre kiterjedően értékeli az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlatát. Így pl. nem értékelte a jelen döntésben a pusztán fantázianévvel reklámozott termékeket.

A kereskedelmi gyakorlattal megcélzott, illetve elért fogyasztók

100. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat értékelése kapcsán az eljáró versenytanács megállapította, hogy az nem olyan fogyasztói kör vonatkozásában valósult meg, amelynek tagjai az adott gyakorlat vagy az annak alapjául szolgáló áru vonatkozásában különösen kiszolgáltatottak lennének.
101. A vizsgált kereskedelmi gyakorlat értékelésekor az eljáró versenytanács az olyan fogyasztó magatartását vette alapul, aki ésszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel jár el. Az „ésszerűség” kapcsán kiemelendő, hogy
 - a fogyasztótól az „ésszerű tájékozódás” körében nem azt kell elvárni, hogy ellenőrizze a kereskedelmi kommunikációkban szereplő információ helytállóságát. A kereskedelmi kommunikációk egyik funkciója éppen az, hogy a vállalkozás és a fogyasztó között meglévő információs aszimmetria feloldására költséghatékony megoldásokat kínálnak, s a fogyasztó – számára költségmegtakarítást eredményezően valóságosnak, pontosnak fogadja el a vállalkozás nyújtotta tájékoztatást, történjék az bármilyen formában,
 - az a fogyasztó is ésszerűen jár el, aki nem kételkedik a kereskedelmi kommunikációk által nyújtott tájékoztatásban, a vállalkozás szavahihetőségében, hanem a kereskedelmi kommunikációkat egy ésszerűen költséghatékony tájékozási folyamatban az üzleti tisztesség követelményének érvényesülésében bízva kezeli.

Az üzleti döntés

102. A jogi értékelés szempontjából relevanciával bíró fogyasztói döntés meghozatala egy folyamat, amelynek nemcsak az egészét, hanem egyes szakaszait is védi a jog a maga eszközeivel. Ez a folyamat a fogyasztók figyelmének felkeltését is magában foglalja, s a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen magatartások, kereskedelmi gyakorlatok tilalma

már e szakasszal kapcsolatban is érvényesülést kíván, így ez sem történhet tisztességtelen módon. Nemcsak az olyan magatartás lehet jogellenes, amely kizárólagosan meghatározza a fogyasztó döntését, hanem minden olyan magatartás, amely érdemben kihatással van a folyamatra – ideértve a figyelem felkeltését is. Kifogásolható már önmagában az a körülmény, hogy a tisztességtelen magatartás, kereskedelmi gyakorlat hatására a fogyasztó felveszi a kapcsolatot a vállalkozással, keresi annak termékét.

103. A gyorséttermi környezet (lásd a 48-50. pontokat) kapcsán az eljáró versenytanács kiemeli, hogy álláspontja szerint is jelentősége van a jelen ügyben vizsgált magatartás (valamint a benyújtott kötelezettségvállalási nyilatkozat elfogadhatóságának megítélése) kapcsán a gyorséttermi környezetnek, a döntéshozatali sajátosságoknak: a fogyasztóknak életszerűen kevesebb idejük, így kevesebb befogadható információ jut a döntéshozatal megelőzően illetve magára az üzleti döntésre, mint az átlagos vendéglátóipari, éttermi rendelkezésnél.

Az áru neve, képi megjelenítése, mint kereskedelmi kommunikáció

104. A Fttv. 2. §-ának d) pontja – a törvény által megvalósítani kívánt célok szolgálata érdekében – igen tág fogalmát adja meg a kereskedelmi gyakorlatnak, illetve a 2. § e) pontja értelmében az információközlések széles köre minősül kereskedelmi kommunikációnak.

105. A jogszabályi rendelkezések értelmében kereskedelmi kommunikációnak minősülhet egy áru neve, különösen abban az esetben, ha az elnevezés magának az árunak a tartalmáról, tulajdonságairól, előállításának egyes körülményeiről ad tájékoztatást. Ez azt eredményezi, hogy egy áru nevének alkalmazása által is sérelmet szenvedhet az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdésébe foglalt azon tilalom, amely rögzíti, hogy tilos a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, illetőleg az Éltv. 10. §-a (2) bekezdésének a) pontja.

106. Ugyancsak kereskedelmi kommunikációnak minősülhet egy áru képi megjelenítése, így például az áru fotójának fogyasztókkal történő megismertetése, különösen abban az esetben, ha a képi megjelenítés, fotó az árunak a tartalmáról, tulajdonságairól, előállításának egyes körülményeiről ad tájékoztatást. Ez azt eredményezi, hogy egy áru képi megjelenítése, fotója által is megsérthető az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdése, illetőleg az Éltv. 10. §-a (2) bekezdésének a) pontja.

A vizsgált állítások alkalmassága a fogyasztók üzleti döntéseinek befolyásolására

107. A gyors- vagy hagyományos éttermi szolgáltatást igénybe venni szándékozó fogyasztók üzleti döntéseinek befolyásolására alkalmasak az olyan állítások, amelyek az adott étellel, az annak elkészítéséhez felhasznált alapanyaggal, az elkészítés módjával kapcsolatos információt közvetítenek.

108. A jelen esetben továbbá nem lehet eltekinteni attól, hogy az eljárás alá vont kínálatában milyen szerepet tölthetnek be a csirkehúsos ételek. Az eljáró versenytanács nem vitatja, hogy az átlagos fogyasztók számára általánosságban a gyorséttermi ételek ugyan nem jelentik az egészséges táplálkozás alapját, de megbízható és standard minőséget képviselnek.

109. Az eljárás alá vont kínálatában azonban megjelennek saláták és csirkehúsos ételek is, amelyekkel kapcsolatban az lehet a fogyasztói elvárás, hogy a legtöbb gyorséttermi ételnél „egészségesebbek” (kevesebb zsírt, szénhidrátot tartalmaznak, jobb tápértékkel rendelkeznek), de legalábbis más élettani hatással rendelkeznek, mint a különböző vörös

húsból készült termékek, a legismertebb, klasszikus hamburgerek. Az eljáró versenytanács nem vitatja, hogy ezen termékek cukor- és zsírtartalma alacsonyabb a vöröshúsos hamburgerekénél, de a jelen esetben nem pusztán ezen jellemzők játszhatnak szerepet a döntésben, hanem a feldolgozottság minél alacsonyabb foka és a vázizomzat („színhús”) tartalom minél magasabb aránya.

110. Maga az eljárás alá vont is felhívja a fogyasztói figyelmet az egészséges, kiegyensúlyozott táplálkozás lehetőségére és szerepére, pl. a <http://www.mcdonalds.hu/életmod-es-taplalkozas> című oldalán.
111. Az is ismert, hogy a csirkehús a legnagyobb mennyiségben fogyasztott fehér hús, az egyik legismertebb és legjelentősebb fehérjeforrás. A (diétázó, egészségtudatos stb.) fogyasztók elsődleges igénye a magas fehérje és alacsony zsírtartalmú hús, ennek megfelelően a csirkemell az egyik legnépszerűbb alapanyag. A csirke esetében megállapítható, hogy a zsírszövet a bőr alatt helyezkedik el, tehát nem szövi át az izomrostokat, így az – a bőrrel együtt – könnyen eltávolítható.
112. A befolyásolásra való alkalmasságot erősíti, hogy egyes termékek nevében a „prémium” és az „ínyenc” szavak is arra utalnak, hogy a termék az eljárás alá vont kínálatából is kiemelkedik valamilyen minőségi szempontból.
113. A fentiek alapján megállapítható, hogy a csirkehúsos termékekkel kapcsolatos bármely kereskedelmi gyakorlat (különösen a soványabb grillezett húsról vagy a csirkemellre utaló állítások révén) kifejezetten alkalmas arra, hogy még azon fogyasztók figyelmét is felkeltse, akik egyébként a gyorséttermi ételeket kevésbé preferálják – kitágítva így az érintett fogyasztói kört.

VIII.

A vizsgált kereskedelmi gyakorlat jogi értékelése

A vizsgált kereskedelmi kommunikációk fogyasztók általi értelmezése

114. Az eljárás alá vont jelen eljárásban vizsgált kereskedelmi gyakorlatát az eljáró versenytanács abból a szempontból értékelte, hogy az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlata alkalmas volt-e a fogyasztók megtévesztésére, s ezáltal az Fttv., illetve az Éltv. rendelkezéseinek a megsértésére. Az értékelés során a kereskedelmi gyakorlat keretében alkalmazott kereskedelmi kommunikációk fogyasztók általi értelmezése tekintendő az irányadónak, s így az eljáró versenytanács által elvégzett értékelés kapcsán nem bír relevanciával a kereskedelmi kommunikációk eljárás alá vont szerinti értelmezése, de az ágazati jogszabályokban foglaltak sem, figyelemmel arra is, hogy kereskedelmi kommunikációiban az eljárás alá vont nem egyszerűen a „hús” kifejezést alkalmazta, hanem a kereskedelmi kommunikációk, azok egyes elemei, illetve összhatása az általa kínált áru hús tartalma mellett a hús elkészítésének módjáról is tájékoztatást adtak (grillezett, panírozott).
115. A jelen esetben a fogyasztók számára üzenetet hordozó kereskedelmi gyakorlat a termékek megnevezése és képi megjelenítése együtt, függetlenül attól, hogy az adott termék az állandó kínálat része vagy egy eseti promóció eleme.

116. A kereskedelmi gyakorlat üzenetének fogyasztók általi értelmezése kapcsán az eljáró versenytanács részben a szavak köznapi értelméből,¹⁴ részben az egyes alapanyagok ismert felhasználási szokásaiból, a hazai konyhai hagyományokból indult ki.
117. A grillezés az étel sugárzó hővel működő, hús gyors kisütésére való eszközzel történő elkészítését jelenti. A fogyasztó számára a „grillezett” csirkehús nyáron, rácson vagy rostélyon megsütött színhúst jelent, amely húst a sütést megelőzően a gyorsabb elkészíthetőség kedvéért jellemzően filézik, de egyébként a csirkehús az eredeti (vázizomzat jellegű) állagát megőrzi. A grillcsirke kifejezést a köznyelvben az egészben megsütött csirkére alkalmazzák. A csirkehús grillezéshez nem társul annak fogyasztó általi feltételezése, hogy a csirkehúst előzőleg bármilyen módszerrel, így különösen darálással vagy csigás keverőn történő átengedéssel feldolgozzák, illetve ahhoz az előzőleg eltávolított bőrét megdarálják és beledolgozzák. A grillcsirke esetén különös jelentősége van annak a jellemzőnek is, hogy a csirkehúsról a bőrt és az alatta lévő zsírt könnyedén el lehet távolítani akár sütés előtt vagy után is.
118. A panírozott csirkehús kifejezéshez a fogyasztó szintén nem társítja a csirkehús darálással vagy csigás keverőn történő átengedéssel történő előzetes feldolgozását.
119. Az eljárás alá vont által tett kifogásokra reagálva az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy a vizsgált kereskedelmi gyakorlatok esetében nem a hús vagy az elkészítési mód (grill, panírozott) önálló megjelenítésének, hanem ezek együttes hatásának, üzenetének van jelentősége a fogyasztói értelmezés szempontjából.
120. A Csirkemell csíkok (3 db) és a Ropogós csirkemell csíkok (2 db) termékek esetén a termékek elnevezése már önmagában hangsúlyosan azt az üzenetet közvetíti, hogy a termékek elkészítése során a csirkemell a hétköznapi értelemben vett feldaraboláson (csíkokra vágáson) esett át, miközben a termék ettől eltérően készült.
121. A magyar nyelvben a „hús” (illetve a csirkehús) kifejezés egyaránt jelenti az alapanyagot (a vágott állat ételnek való húsát, azaz testének izomzatból és vérbő szövetekből álló részét) és az ebből készült ételt is, szemben pl. a „húsos” szóval, amely arra utal, hogy az adott ételben (a szokottnál több) hús van.
122. Megállapítható továbbá, hogy a fogyasztók számára azért sem lehettek ismertek az alkalmazott feldolgozási technológiák, mert azok a mindennapi életben, a háztartásokban sem használatosak, miközben a grillezés és a panírozás fogalmához hétköznapi tartalom társul.
123. A fogyasztóknak az érintett termékekről való elképzeléseit, várakozásait a terméknek a kereskedelmi kommunikációkban megjelenő (jellemzően a megnevezéssel együtt látható) képi megjelenítése, fotója is befolyásolja (lásd a 20. pontban megjelenített képeket). A jelen esetben a daráláson, csigás keverőn történő átengedésen átesett hús formázásra került, s oly módon jelent meg a kereskedelmi kommunikációkban, amely megerősítette a fogyasztók azon feltételezését, hogy a grillezett, panírozott hús a fogyasztók által is ismert és alkalmazott módszereken (így különösen filézésen) kívül nem esett át más feldolgozáson, különösen olyan feldolgozáson, amely például a csirkebőrt az összekeverés következtében eltávolíthatatlan összetevőként teszi a termék részévé. A grillezett csirkehús képi megjelenítése (a kettőtört termékeknél a látható rostok megjelenítése, homogén hússzeletek ábrázolása) tovább erősítette azt a fogyasztói feltételezést, hogy a kínált termék

¹⁴ Magyar Értelmező Kéziszótár, Akadémia Kiadó

bőr nélküli csirkehús felhasználásával készült, miközben az alkalmazott technológia révén a hús szerkezete, állománya megváltozott, illetve a csirkebőr a termék elválaszthatatlan részévé vált, igen jelentősen megnövelve annak zsírtartalmát.

124. A vizsgált kereskedelmi kommunikációk fogyasztók általi értelmezése kapcsán sem mellőzhető az a körülmény, hogy az érintett termékek milyen árukínálatban jelentek meg. Az eljárás alá vont által elsődlegesen kínált hamburger termékek kapcsán a fogyasztók széles köre előtt ismert, hogy azok elkészítéséhez az eljárás alá vont darált húst tartalmazó húspogácsát használ fel, elsősorban marhahúsból. A marhahússal (illetve a sertéshússal) szemben a szárnyasokat előnyben részesítő fogyasztóknak lehetőségük van csirkehús felhasználásával készült termékeket is választani, mely termékekhez nem kapcsolódik olyan fogyasztói ismeret, tapasztalat, hogy azok elkészítéséhez nem színhús, hanem húspogácsa kerülne felhasználásra (az eljárás alá vont a honlapján 2012. július 11-től maga is csirkehúspogácsaként jelölte meg a felhasznált húskészítményt a Prémium saláta grillezett csirkehússal, az Ingyenc szendvics grillezett csirkehússal és a Prémium saláta panírozott csirkehússal megnevezésű termékek összetevői között, illetve az összes érintett termék gyártmánylapján a csomagolás módja kapcsán).
125. Ugyan az eljáró versenytanács a lehetséges fogyasztói értelmezés meghatározása során a jelen esetben sincs kötve (lásd az eljárás tárgya kapcsán leírtakat is) a különböző szakmai fórumok, intézmények megállapításaihoz, illetve az ágazati szabályokhoz, hiszen más a védendő jogi érdek, azonban azt is szükséges kiemelni az eljárás alá vont által előadottak, illetve a Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága 2012. június 28-i határozatában meghatározottak kapcsán, hogy még szakmai szempontból sem született egységes álláspont arra vonatkozóan, hogy a jelen esetben érintett termékek alapanyaga húspogácsának vagy csirkehúsnek tekintendő.

A fogyasztók megtévesztésére való alkalmasság

126. A vizsgálattal érintett termékek alapanyaga – függetlenül az eljárás alá vonta szándéktól, illetve felhozott versenytársi példáktól – alapvetően egy jelentősebb feldolgozáson, feldolgozási folyamaton átesett, szerkezetében módosult csirkehús, húsos készítmény a fogyasztói értelmezés alapján.
127. Az eljárás alá vontnak a vizsgálattal érintett termékekkel kapcsolatban alkalmazott kereskedelmi kommunikációi alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére, mivel valótlan információt tartalmaztak a Prémium saláta grillezett csirkehússal, a McWrap grillezett csirkehússal, az Ingyenc szendvics grillezett csirkehússal, a Prémium saláta panírozott csirkehússal a McWrap panírozott csirkehússal, a Csirkemell csíkok (3 db) és a Ropogós csirkemell csíkok (2 db) megnevezésű termékek kivitelezésével, összetételével kapcsolatban.
128. A vizsgálattal érintett élelmiszerek kivitelezésével, összetételével kapcsolatos információk (megnevezés és képi megjelenítés) alkalmasak a fogyasztók ügyleti döntéseinek befolyásolására, így eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlata alkalmas volt arra, hogy a fogyasztókat olyan ügyleti döntés (az eljárás alá vont termékkínálatán belül az érintett csirkés termékek, vagy általában az eljárás alá vont kínálatának a választására) meghozatalára készítse, amelyet egyébként nem hoztak volna meg.

Az eljárás alá vont felelőssége

129. Az Fttv. 9. §-a alapján a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértéséért felel az a vállalkozás, amelynek a kereskedelmi gyakorlattal érintett áru értékesítése, eladásának ösztönzése közvetlenül érdekében áll, abban az esetben is, ha a kereskedelmi gyakorlatot szerződés alapján más személy valósítja meg a vállalkozás érdekében vagy javára.
130. Az Fttv. tehát az ún. „érdek-elvet” tekinti a felelősség megállapíthatósága alapjának. Az Fttv. értelmében elsődlegesen azon vállalkozások felelőssége állapítható meg a közzétett tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tekintetében, amelynek az értékesítés, eladásösztönzés közvetlenül érdekében áll.
131. A jelen eljárásban vizsgált kereskedelmi kommunikációkat megjelentető eljárás alá vont az érintett termékekből származó árbevétele miatt egyértelműen érdekelt azok értékesítésében.
132. A fentiek alapján megállapítható, hogy az eljárás alá vont Fttv. 9. §-ának (1) bekezdése szerinti érdek-elvű felelőssége a vizsgált kereskedelmi gyakorlattal kapcsolatban.

Összefoglalás

133. Figyelemmel a fentiekre az eljáró versenytanács a Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján megállapítja, hogy az eljárás alá vont 2012. január 1. és 2013. február 12. között a fogyasztók megtévesztésére alkalmas kereskedelmi gyakorlatot tanúsított, amikor
- 2012. január 1. és 2012. június 10. között a Prémium Grillcsirke saláta, 2012. június 11. és 2012. július 10. között a Prémium saláta grillcsirkével, 2012. július 11. és 2013. február 12. között a Prémium saláta grillezett csirkehússal,
 - 2012. január 1. és 2013. február 12. között a McWrap grillezett csirkehússal,
 - 2012. január 1. és 2012. július 10. között az Ingyenc Grillcsirke szendvics, 2012. július 11. és 2013. február 12. között az Ingyenc szendvics grillezett csirkehússal,
 - 2012. június 11. és 2012. július 10. között a Prémium saláta panírozott csirkével, 2012. július 11. és 2013. február 12. között a Prémium saláta panírozott csirkehússal,
 - 2012. január 1. és 2013. február 12. között a McWrap panírozott csirkehússal,
 - 2012. január 26. és 2012. március 28. között a Csirkemell csíkok (3db),
 - 2012. december 6. és 2013. február 12. között a Ropogós csirkemell csíkok (2db)
- termékek megnevezése és a képi megjelenítés révén valótlan tájékoztatást adott a termékek csirkehús tartalmával, az annak elkészítése során alkalmazott módszerrel kapcsolatban.
134. Az eljárás alá vont kereskedelmi gyakorlatával megsértette
- az Éltv. 10. §-a (2) bekezdésének a) pontjában előírt tilalmat, valamint
 - az Fttv. 3. §-ának (1) bekezdésében előírt tilalmat, az Fttv. 6. §-ának (1) bekezdés b) pontjának ba) alpontjában foglalt tényállás megvalósításával.
135. Az eljáró versenytanács a jogsértés megállapításán túlmenően szükségesnek tartja a Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján megtiltani a jogsértő magatartás további folytatását.

136. Az eljáró versenytanács a Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése alapján bírság kiszabását is indokoltan tartotta.
137. Az eljáró versenytanács a bírság összegét a Tpv. 78. §-a (3) bekezdésének, illetőleg a GVH Elnökének és a Versenytanács Elnökének 1/2007. számú, a bírság mértékének meghatározásával kapcsolatban kialakult versenytanácsi gyakorlatot rögzítő közleményben foglaltaknak megfelelően határozta meg.
138. A bírság összegének megállapításakor a jogsértő kereskedelmi kommunikációk alkalmazásával összefüggésben felmerült ismert költségekből indult ki, e körben elfogadva az eljárás alá vont által alkalmazott számítási metódust, illetve az ennek révén közölt adatokat (Vj/016-004/2013.). Súlyozott reklámköltségekkel számolva az eljárás alá vont [...]ot fordított a jogsértő kereskedelmi kommunikációk előállítására és terjesztésére.
139. Súlyosító körülményként vette figyelembe az eljáró versenytanács
- nagyobb súllyal, hogy a jogsértő kereskedelmi gyakorlat a fogyasztók széles körét érte el,
 - kisebb súllyal, hogy az eljárás alá vont magatartása felróható, nem éri el az adott helyzetben általában elvárható magatartási mércét, nem felel meg a társadalom értékítéletének, arra is való tekintettel, hogy élelmiszerről, így több jellemzője tekintetében bizalmi termékről van szó.
140. Az eljáró versenytanács a felróhatóság alacsonyabb fokát állapította meg, tekintettel a piaci gyakorlatra, valamint az eljárás alá vont által benyújtott, az ágazati szabályokkal kapcsolatos megfelelés igazolására szolgáló dokumentumokra, valamint az eljárás során tanúsított, a pusztá kifejezésen túlmutató együttműködő magatartására.
141. Nagyobb súlyú enyhítő körülményként vette figyelembe az eljáró versenytanács, hogy az eljárás alá vont – együttműködési, illetve a fogyasztói tájékoztatási és transzparencia törekvését kifejezve – kötelezettségvállalási nyilatkozatot nyújtott be, amelynek egyike eleme a jelen üggyől függetlenül megvalósul.
142. Kisebbsúlyú enyhítő körülményként vette figyelembe az eljáró versenytanács, hogy az eljárás alá vont azt követően néhány termék esetében módosította kereskedelmi gyakorlatát, hogy tudomást szerzett a Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága 2012. június 28-i határozatáról.
143. Az eljárás alá vont által (57. pontban) hivatkozott enyhítő körülmények közül azonban nem tudta – gyakorlatának megfelelően – elfogadni az eljáró versenytanács azon körülményeket, amelyek
- pusztán az eljárás alá vont jogkövető magatartását jelzik (élelmiszerjogi, élelmiszerbiztonsági és minőségügyi szabályok betartása, együttműködés a GVH-val az eljárás, illetve az adatszolgáltatások során),
 - hiánya (panaszok, korábbi eljárások az adott területen) nem minősül enyhítő körülménynek, miközben azok megléte súlyosító vagy a felróhatóság magasabb fokát megalapozó tényezők lehet,
 - a piaci anomáliákra, más piaci szereplők jogsértő tevékenységére utalnak.
144. Végezetül az eljáró versenytanács a fentieknek megfelelően kalkulált bírságösszeget megvizsgálta abból a szempontból, hogy az – figyelemmel az ügy összes körülményeire – kellő mértékű elrettentő erőt képvisel-e, valamint tekintettel volt az érintett termék vizsgált

időszakon belüli forgalmából származó árbevételre is (Vj/016-014/2013.). Az elretentő erő körében az eljáró versenytanács figyelemmel volt az eljárás alá vont piaci súlyára is, amelyet kellően tükröz a vállalkozás 2012. évi nettó árbevétele, illetve az érintett termékekből származó releváns árbevétel. A vizsgálattal érintett időszakban (2012. január 1. és 2013. február 12. között) a jogsértő kereskedelmi kommunikációkkal népszerűsített termékek (beleértve azok menüben történő kínálatát is) értékesítéséből realizált nettó árbevétel meghaladta [...] -ot.

145. A jelen esetben tehát, mivel a releváns reklámköltségekből kiinduló, az enyhítő és súlyosító körülmények figyelembe vételével kalkulált bírságösszeg csekély mértékű volt az eljárás alá vont érintett termékekből származó – vizsgált időszakon belüli – árbevételeihez (illetve a jogsértés potenciális hatásaihoz, súlyához) képest, így az eljáró versenytanács az összeg meghatározásakor a prevencióra külön figyelemmel volt.

A kötelezettségvállalás mérlegelése

146. Nem szüntette meg az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást az eljárás alá vont kötelezettség-vállalási nyilatkozatára tekintettel. A Tpv. 75. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a hivatalból indult versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált magatartás tekintetében az ügyfél kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását meghatározott módon összhangba hozza a Tpv., illetve az EK-Szerződés 81-82. cikkének rendelkezéseivel, és a közérdek hatékony védelme e módon biztosítható, az eljáró versenytanács végzéssel – az eljárás egyidejű megszüntetésével – kötelezővé teheti a vállalás teljesítését, anélkül, hogy a végzésben a törvénysértés megvalósulását, vagy annak hiányát megállapítaná. Az Fttv. 27. §-ának (3) bekezdése rögzíti, hogy a Tpv. 75. §-a szerinti kötelezettségvállalás alkalmazásának akkor is helye lehet, ha az ügyfél a vizsgált magatartással időközben felhagyott. Ilyen esetben a magatartás megismétlésétől való tartózkodásra lehet kötelezettséget vállalni.
147. A Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa Elnökének 3/2012. számú közleménye a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának feltételezett megsértése tárgyában indult eljárásokban tett kötelezettségvállalásról (a továbbiakban: Közlemény) 4. pontjában rögzíti, hogy a törvény a GVH-nak széles mérlegelési jogkört biztosít a kötelezettségvállalási nyilatkozat elbírálása (elfogadása vagy elvetése) tárgyában.
148. A Közlemény részletezi azokat a szempontokat is, amelyek alapján a GVH megítéli az Fttv. megsértése tárgyában indult eljárásban a Tpv. 75. §-a, illetve az Fttv. 27. §-ának (3) bekezdése alapján benyújtott kötelezettségvállalási nyilatkozatokat. A jelen eljárás ugyanakkor nem kizárólag az Fttv. megsértése tárgyában került megindításra. Ugyan az eljáró versenytanács – figyelemmel az Éltv. 25. §-ának (3) bekezdése azon rendelkezésére is, amely szerint az eljáró hatóság az Fttv.-ben meghatározott szabályok szerint jár el – a Közlemény szerinti szempontokat az Éltv. alkalmazása körében is irányadónak tekintheti, a jelen esetben az eljáró versenytanács – a nyilatkozat elfogadása mellett és ellen szóló körülmények mérlegelését követően – nem látott lehetőséget a kötelezettségvállalási nyilatkozat elfogadására.
149. A Közlemény 24. pontja értelmében, ha az eljárás alá vont vállalkozás a vizsgált magatartással a kötelezettségvállalási nyilatkozat megtételét megelőzően még nem hagyott fel, akkor a kötelezettségvállalási nyilatkozatnak tartalmaznia szükséges annak vállalását, hogy az eljárás alá vont vállalkozás – meghatározott időponttól – felhagy a vizsgált

magatartással, illetve azt oly módon módosítja, hogy magatartása összhangba kerül az Fttv. (vagy más jogszabály) rendelkezéseivel. A jelen esetben az eljárás alá vont által benyújtott vállalat ennek a kitételnek közvetve megfelelt volna a vállalt módosítások révén, azonban ezen változtatások (elnevezések módosítása, „apróbetűs” kiegészítő tájékoztatás) elfogadása egyben azt is jelentené, hogy az eljáró versenytanács hallgatólagosan megállapítaná (állást foglalna), hogy az új gyakorlat nem jogsértő, miközben erre nincs lehetősége. Ennek a tényezőnek azért is van különös jelentősége, mert a tervezett kiegészítő kommunikáció olyan jellegű, hogy az a fogyasztók számára – tekintettel a gyorséttermi környezetre is – kétségesen látható, érzékelhető.

150. Az elnevezések módosítása kapcsán az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy a vállalni tervezett módosítások iránya tükrözi, hogy az eljárás alá vont a GVH által kifogásolt magatartást, kérdéseket megfelelően beazonosította.
151. Az eljárás alá vont által tervezett kampány által deklarált céljait, annak potenciális hatása kétségtelenül jelentős és előremutató (Közlemény 33-34. pontjai) lehet. A jelen esetben azonban a tervezett, kibővített kampány hatása meglehetősen bizonytalan, nem látható egyértelműen, hogy milyen kapcsolatban lenne a jelen ügyben vizsgált tájékoztatási gyakorlattal.
152. A nyilatkozat elfogadása ellen szolt a kiegészítő tájékoztatás, illetve tervezett kibővített kampány tartalmával kapcsolatban felmerülő kérdéseken túl, hogy
 - az eljárás alá vont által tanúsított kereskedelmi gyakorlat megítélése kapcsán már a kereskedelmi gyakorlat tanúsítását megelőzően egyértelmű iránymutatást adtak a jogszabályi rendelkezések, amely körbe nem a vendéglátóipari kereskedelmi kommunikációt szabályozó rendelkezések, hanem az Fttv. és az Éltv. vonatkozó tilalmai értendők, valamint
 - a kereskedelmi gyakorlat jelentős súlyúnak minősül, jelentős számú fogyasztót ért el (Közlemény 36. pontjának d) alpontja).
153. A jelen esetben továbbá – éppen a piaci anomáliák, az eljárás alá vont által felhozott példák miatt – megállapítható, hogy a kötelezettségvállalás elfogadásával elérhető várható előnyöknél nagyobb súllyal bír a tényállás teljes körű tisztázásához és az adott kereskedelmi gyakorlat jogi minősítéséhez fűződő közérdek (Közlemény 35. pontjának d) alpontja), a jogkövetkezmény generális preventív hatása, miközben feltételezhető az eljárás alá vont nyilatkozataiból, hogy a tervezett online fogyasztói tájékoztatás megvalósításához a jelen versenyfelügyeleti eljárástól függetlenül is érdeke fűződik az eljárás alá vontnak.
154. A fentiekre tekintettel a vállalat elfogadása ellen és mellett szóló érvek, körülmények mérlegelését követően az eljáró versenytanács a vállalatot nem fogadta el.
155. Tekintettel azonban, hogy az eljárás alá vont vállalat, tervezett lépései több fogyasztóvédelmi szempontból méltányolandó elemet is tartalmaznak, illetve együttműködési szándékát a vállalkozás a pusztán kifejezésnél túlmutatóan többször is megerősítette, a vállalatot az eljáró versenytanács kiemelt súlyú, a tervezett bírságösszeget jelentősen csökkentő tényezőként vette figyelembe (lásd a 143. pontot).

IX.

Egyéb kérdések

156. A bíróságot a határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő.
157. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 332. §-ának (2a) bekezdése szerint a keresetlevél benyújtásának a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, a felperes azonban a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a Versenytanács nem foganatosíthatja.
158. A bíráságnak a GVH 10032000-01037557-00000000 számú bíróságbevételi számlája javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő
- az eljárás alá vont neve,
 - a versenyfelügyeleti eljárás száma,
 - a befizetés jogcíme (bírság).
159. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 140. §-ának (1) bekezdése értelmében a végrehajtást megindító hatóság vagy a bíróság függesztheti fel a végrehajtást. A Ket. 140. §-ának (3) bekezdése szerint a végrehajtást megindító hatóság a kötelezett kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a végrehajtást, ha a kötelezett a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és a kötelezettet a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották eljárási bírsággal.
160. A Ket. 132. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótlékot köteles fizetni. A (2) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.
161. A bíróság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a GVH megindítja a határozat végrehajtását. A Versenytanács tájékoztatja a kötelezettet, hogy a Tpv. 90/A. §-ának (1) bekezdése alapján a GVH által kiszabott, teljesítési határidőben meg nem fizetett bírság (valamint a meg nem fizetett bírság után felszámítandó és meg nem fizetett késedelmi pótlék) behajtása iránt az állami adóhatóság intézkedik.
162. Az eljárást befejező döntést a Tpv. – Fttv. 27. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazandó – 63. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint a vizsgálat elrendelésétől számított három hónapon belül kell meghozni; az ügyintézési határidő azonban ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb két hónappal meghosszabbítható. A Ket. 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja alapján a hiánypótlásra, illetve a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő az ügyintézési határidőbe nem számít be. Mindezekre tekintettel az ügyintézési határidő 2013. december 21-én telik le.

163. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2013. december 19.

dr. Szoboszlai Izabella s.k.
előadó versenytanács tag

dr. Kőhalmi Attila s.k.
versenytanács tag

dr. Ruzshtiné dr. Juhász Dorina s.k.
versenytanács tag

Melléklet

Kommunikációs eszközök

Az érintett termék megnevezése	Kommunikációs eszköz	Kommunikáció (képi megjelenítés és megnevezés, egyéb szlogen)
Prémium saláta grillezett csirkehússal	POP ¹⁵ szimpla SCS	– Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. januártól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév – Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. márciustól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév – Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. július 26-tól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév
	POP dupla SCR ¹⁶	– Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. januártól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév
	POP presell ¹⁷	– Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. február 24-től: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév – Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. márciustól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév – Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. június 7-től: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév – Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. július 28-tól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév
	külső POP ¹⁸ tábla	– Prémium saláta grillcsirkével termék fotója, 2012. januártól: „Prémium saláta grillcsirkével” terméknév – Prémium saláta grillcsirkével termék fotója, 2012. szeptembertől: „Prémium saláta grillezett csirkehússal” terméknév
	vitrin ¹⁹ -matrica	– 2012. június 30. előtt: „Prémium Grill Csirke saláta” terméknév – 2012. július 1-20. között: „Prémium saláta grillcsirkével” terméknév – 2012. július 20-tól: „Prémium saláta grillezett csirkehússal” terméknév
	plakát ²⁰	– Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója (a termék megnevezése nélkül)
	tálcabetét ²¹ előlap és hátoldal	-
	kasszatető	– Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. januártól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév – Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. márciustól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév
	állandó aranyag ²²	-

¹⁵ Point of Purchase: az eladás helyén megtalálható összes marketing és kommunikációs anyag gyűjtőneve (plakát, scroller, kasszatető, tálcabetét, ablakmatrica, presell, stb.)

¹⁶ Az éttermen belül, a menüablán elhelyezett nagyobb méretű kommunikációs felület.

¹⁷ A drive úton elhelyezett nagy méretű, különálló menütábla.

¹⁸ Az étterem bejáratánál közvetlenül elhelyezett külső menütábla és árlista.

¹⁹ Az étteremben a kasszasor közelében/közvetlenül a kasszák mellett található hűtött üveg tároló berendezés, mely a fogyasztók számára is láthatóvá teszi egyes termékeinket (az érintett termékek közül itt tárolja az eljárás alá vont a Prémium salátákat és a Csirkés Cézár salátát).

²⁰ Kétféle: az A1 méretű (594 x 841 mm) plakát (poszter), mely az éttermeken belül, illetve az étterem bejáratánál esetlegesen külön tartóban van elhelyezve - kommunikálhat befelé és kifelé is, valamint az A2 méretű (420x594 mm) plakát (poszter), mely az éttermeken belül kerül elhelyezésre, és kifejezetten befelé kommunikál.

²¹ Az étteremben a tálcára elhelyezett kommunikációs anyag.

Az érintett termék megnevezése	Kommunikációs eszköz	Kommunikáció (képi megjelenítés és megnevezés, egyéb szlogen)
	INBÉ füzet ²³	-
	www.mcdonalds.hu honlap	<ul style="list-style-type: none"> - termékfotó, 2012. 01. 01. és 2012. 06. 10. között: „Prémium Grillcsirke saláta” terméknév, összetevő: „Grillezett csirkemell” - termékfotó, 2012. 06. 11. és 2012. 07. 10. között: „Prémium saláta grillcsirkével” terméknév, összetevő: „Grillezett csirkemell” - termékfotó, 2012. 07. 11-től: „Prémium saláta grillezett csirkehússal” terméknév, összetevő: „Grillezett csirkehúspogácsa”
McWrap grillezett csirkehússal	POP szimpla SCS	<ul style="list-style-type: none"> - termékfotó, 2012. januártól „McWrap Grillezett csirkehússal” terméknév - termékfotó, 2012. júniustól „McWrap Grillezett csirkehússal” terméknév
	POP dupla SCS	<ul style="list-style-type: none"> - termékfotó, 2012. januártól „McWrap Grillezett csirkehússal” terméknév - termékfotó, 2012. februártól „McWrap Grillezett csirkehússal” terméknév
	POP presell	<ul style="list-style-type: none"> - termékfotó, 2012. februártól „McWrap Grillezett csirkehússal” terméknév - termékfotó, 2012. júniustól „McWrap Grillezett csirkehússal” terméknév - termékfotó, 2012. júliustól „McWrap Grillezett csirkehússal” terméknév
	plakát	termékfotó, 2012. júniustól „McWrap Grillezett csirkehússal” terméknév
	tálcabetét hátoldal	-
	állandó áranyag	-
	INBÉ füzet	-
	ClubSmart katalógus	termékfotó, 2012. februártól „McWrap grillezett csirkehússal” terméknév
	printkupon Metropol c. újságban	„McWrap grillezett csirkehússal” termék fotója, „Bármilyen McWrap” állítás
	országos kupon	„McWrap grillezett csirkehússal” termék fotója, „Bármilyen McWrap” állítás
	www.facebook.hu oldalon post ²⁴	2012. februártól „Mivel a legfinomabb a McWrap? Grillezett csirkehússal” állítás
	www.mcdonalds.hu honlap	termékfotó, „McWrap™ Kapható panírozott vagy grillezett csirkehússal, vagy akár marhahússal!” állítás
Ínyenc szendvics	POP szimpla SCS	<ul style="list-style-type: none"> - termékfotó, 2012. januártól „Ínyenc Grillcsirke szendvics” terméknév - termékfotó, 2012. márciustól „Ínyenc Grillcsirke szendvics” terméknév
	POP dupla SCS	- termékfotó, 2012. januártól „Ínyenc Grillcsirke szendvics” terméknév
	POP presell	<ul style="list-style-type: none"> - termékfotó, 2012. február 24-től: „Ínyenc Grillcsirke szendvics” terméknév - termékfotó, 2012. márciustól: „Ínyenc Grillcsirke szendvics” terméknév - termékfotó, 2012. június 7-től: „Ínyenc Grillcsirke szendvics”

²² Az éttermek bejáratánál a külső menüablán, a drive úton a menüabláknál, illetve az éttermekben a kasszáknál elhelyezett kommunikációs felület, melyen a termékek ára kerül megjelenítésre.

²³ Irányadó Napi Beviteli Érték füzet

²⁴ A facebook közösségi hálóján az eljárás alá vont által elhelyezett üzenet (és / vagy kép) mely az oldal rajongói számára látható.

Az érintett termék megnevezése	Kommunikációs eszköz	Kommunikáció (képi megjelenítés és megnevezés, egyéb szlogen)
		terméknév
	tálcabetét hátoldal	
	kasszatető	<ul style="list-style-type: none"> - termékfotó, 2012. januártól „Ínyenc Grillcsirke szendvics” terméknév - termékfotó, 2012. márciustól „Ínyenc Grillcsirke szendvics” terméknév
	állandó aranyag	
	www.mcdonalds.hu honlap	<ul style="list-style-type: none"> - termékfotó, 2012. 01. 01. és 2012. 07. 10. között: „Ínyenc Grillcsirke szendvics” terméknév, összetevők: „Grillcsirke” - termékfotó, 2012. 07. 11. és 2012. 11. 18. között: „Ínyenc szendvics grillezett csirkehússal” terméknév, összetevők: „Grillezett csirkehúspogácsa” - termékfotó, 2012. 11. 19-től: „Ínyenc szendvics grillezett csirkehússal” terméknév, összetevők: „Grillezett csirkehúspogácsa”
Prémium saláta panírozott csirkehússal	POP szimpla SCR	<ul style="list-style-type: none"> - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. januártól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. márciustól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. július 26-tól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév
	POP dupla SCR	<ul style="list-style-type: none"> - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. januártól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév
	POP presell	<ul style="list-style-type: none"> - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. február 24-től: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. márciustól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. június 7-től: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. július 28-tól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév
	külső POP tábla	<ul style="list-style-type: none"> - Prémium saláta grillcsirkével termék fotója, 2012. januártól: „Prémium saláta grillcsirkével” terméknév - Prémium saláta grillcsirkével termék fotója, 2012. szeptembertől: „Prémium saláta grillezett csirkehússal” terméknév
	vitrinmatrica	<ul style="list-style-type: none"> - 2012. június 30. előtt: „Prémium Csirke saláta” terméknév - 2012. július 1-20. között: „Prémium saláta panírozott csirkével” terméknév - 2012. július 20-tól: „Prémium saláta panírozott csirkehússal” terméknév
	plakát	<ul style="list-style-type: none"> - Prémium saláta panírozott csirkével” termék fotója, 2012. január 24-től: „Prémium Csirke saláta menü” terméknév
	kasszatető	<ul style="list-style-type: none"> - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. januártól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév - Prémium saláta panírozott csirkével termék fotója, 2012. márciustól: „Prémium saláta grillcsirkével vagy panírozott csirkével” terméknév
	tálcabetét hátoldal	-
	állandó aranyag	-
	ClubSmart katalógus	-

Az érintett termék megnevezése	Kommunikációs eszköz	Kommunikáció (képi megjelenítés és megnevezés, egyéb szlogen)
	print ²⁵ kupon Metropol című újságban	-
	országos kupon	-
	www.facebook.hu oldalon post	Prémium saláta panírozott csirkével” termék fotója, 2012. január 19-én: „Mekis saláta” terméknév
	www.mcdonalds.hu honlap	– termékfotó, 2012. 01. 01. és 2012. 06. 10. között: „Prémium Csirke saláta” terméknév, összetevő: „Panírozott csirkehús” – termékfotó, 2012. 06. 11. és 2012. 07. 10. között: „Prémium saláta panírozott csirkével” terméknév, összetevő: „Panírozott csirkehús” – termékfotó, 2012. 07. 11-től: „Prémium saláta panírozott csirkehússal”, összetevő: „Panírozott csirkehúspogácsa”
McWrap panírozott csirkehússal	POP szimpla SCS	– termékfotó, 2012. januártól „McWrap panírozott csirkehússal” terméknév – termékfotó, 2012. júniustól „McWrap Panírozott csirkehússal” terméknév
	POP dupla SCS	– termékfotó, 2012. januártól „McWrap Panírozott csirkehússal” terméknév – termékfotó, 2012. februártól „McWrap Panírozott csirkehússal” terméknév
	POP presell	– termékfotó, 2012. februártól „McWrap Panírozott csirkehússal” terméknév – termékfotó, 2012. júniustól „McWrap Panírozott csirkehússal” terméknév – termékfotó, 2012. júliustól „McWrap Panírozott csirkehússal” terméknév
	plakát	– termékfotó, 2012. júniustól „McWrap Panírozott csirkehússal” terméknév
	külső POP	– termékfotó, 2012. januártól „McWrap panírozott csirkehússal” terméknév – termékfotó, 2012. szeptembertől „McWrap panírozott csirkehússal” terméknév
	tálcabetét hátoldal	-
	állandó áranyag	-
	INBÉ füzet	-
	ClubSmart katalógus	termékfotó, 2012. februártól „McWrap panírozott csirkehússal” terméknév
	printkupon Metropol c. újságban	„McWrap grillezett csirkehússal” termék fotója, „Bármilyen McWrap” állítás
	országos kupon	„McWrap grillezett csirkehússal” termék fotója, „Bármilyen McWrap” állítás
	www.facebook.hu oldalon post	2012. februártól „Mivel a legfinomabb a McWrap? Panírozott csirkehússal” állítás
	www.mcdonalds.hu honlap	termékfotó, „McWrap™ Kapható panírozott vagy grillezett csirkehússal, vagy akár marhahússal!” állítás
	Csirkemell csíkok (3 db)	POP szimpla SCR
POP presell		termékfotó, „Csirkemell csíkok” terméknév
plakát		termékfotó, „Csirkemell csíkok” terméknév

²⁵ Nyomatott sajtóban megjelenő reklám, hirdetés.

Az érintett termék megnevezése	Kommunikációs eszköz	Kommunikáció (képi megjelenítés és megnevezés, egyéb szlogen)
	promóciós áanyag	-
	www.facebook.hu oldalon post	termékfotó, „Csirkemell csíkok” terméknev
	www.mcdonalds.hu honlap	-
Ropogós csirkemell csíkok (2 db)	POP szimpla SCR	termékfotó, „Ropogós csirkemell csíkok” terméknev
	POP presell	termékfotó, „Ropogós csirkemell csíkok” terméknev
	plakát	termékfotó, „Ropogós csirkemell csíkok” terméknev
	promóciós áanyag	-
	www.facebook.hu oldalon post	termékfotó, „Ropogós csirkemell csíkok” terméknev
	www.mcdonalds.hu honlap	-